

1e Tussentijdse rapportage 2023

INHOUDSOPGAVE

1e Tussentijdse rapportage 2023	1
Inhoudsopgave	2
Aanbiedingsbrief	3
Leeswijzer	4
Samenvatting	5
Bestuur en ondersteuning	9
Veiligheid	14
Verkeer, vervoer en waterstaat	17
Economie	21
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	25
Sociaal domein	29
Volksgezondheid en milieu	36
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	41
Wijzigingen van de begroting	44
Bijlagen	46
Bijlage 1 - Verdeling incidenteel en structureel	46
Bijlage 2 - Reserves en voorzieningen	47
Bijlage 3 - Raadsinformatiebrieven	49

AANBIEDINGSBRIEF

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de eerste tussentijdse rapportage 2023 van de gemeente Krimpenerwaard met een peildatum van 31 maart 2023 conform de financiële verordening. De tussentijdse rapportage bevat een uiteenzetting van de bijstellingen van het beleid en het bijstellen van budgetten. In deze rapportage is zoveel mogelijk aangesloten bij de inzichten van de doelen en inspanningen die in de begroting 2023 zijn opgenomen.

De eerste maanden van 2023 is gewerkt aan de ambities en inspanningen uit het Coalitieakkoord Vitaal Vooruit! Er is inmiddels een Toekomstperspectief opgesteld. Dit Toekomstperspectief is een overzichtelijke en samenhangende bundeling van het beleid om de Krimpenerwaard vitaal te houden. Het wordt gebruikt om beleidskeuzes te kunnen maken en doet een appel op ander overheden om ons daarin te ondersteunen.

De uitdagingen waar de Krimpenerwaard zich voor gesteld ziet, zijn niet gering. We zetten ons bijvoorbeeld in voor voldoende passende woningen en ruimte voor bedrijven maar ook voor sociale ontmoeting, een duurzame ontwikkeling van het buitengebied en voor een goede dienstverlening.

Naast deze opgaven voor de langere termijn zijn er ook zaken die in het hier en nu meteen actie van de gemeente vragen. Zo is er de opvang van vluchtelingen, boerenprotesten en de gestegen prijzen van onder andere energie waar wijzelf, maar ook onze inwoners zich geconfronteerd zien.

Tegelijkertijd voelen we de krapte op de arbeidsmarkt. Krimpenerwaard wil graag een aantrekkelijke werkgever zijn en nieuwe mensen aantrekken en de huidige medewerkers behouden. Als dit niet lukt moet tijdelijk ingehuurd worden wat ook niet altijd (betaalbaar) mogelijk is. Desondanks wordt het merendeel van de voor 2023 voorgenomen inspanningen volgens planning gedaan.

In deze rapportage leest u per programma de relevante ontwikkelingen en eventuele budgetafwijkingen.

Het resultaat van de eerste tussentijdse rapportage 2023 is € 482.000 nadelig. Met de vaststelling van de eerste tussentijdse rapportage 2023 wordt de meerjarenbegroting 2023-2026 van de gemeente Krimpenerwaard bijgesteld.

Burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard
de secretaris, de burgemeester,
J. Hennip P.J. Bouvy-Koene

LEESWIJZER

Op 8 november 2022 is de begroting 2023 in uw gemeenteraad vastgesteld. In deze eerste tussentijdse rapportage 2023 wordt gerapporteerd over de ontwikkelingen over de afgelopen drie maanden die van invloed zijn op de begroting 2023 en de daaraan gekoppelde meerjarenraming. De tussentijdse rapportage is een afwijkingen rapportage. Er wordt, zowel op beleidsinhoudelijke als financiële ontwikkelingen per programma gerapporteerd. Conform de financiële verordening is de rapportagegrens op € 50.000 gesteld.

Opbouw rapportage

De opbouw van de rapportage is in lijn met voorgaande jaren. We starten met een aanbiedingsbrief de leeswijzer en een samenvatting. Per programma zijn de beleidsspeerpunten en het financieel overzicht opgenomen. Het financieel overzicht is onderverdeeld in; een tabel met de programmatotalen, de budgetmutaties en de projecten- en investeringsaanvragen. De rapportage wordt afgesloten met het onderdeel wijzigingen van de begroting. Dit is een samenvatting van alle mutaties voor het vaststellen van de nieuwe programmatotalen van de meerjarenbegroting. De bijlagen zijn voor een nadere toelichting op de rapportage.

Programma's

Alle programma's kennen een uniforme opzet. Er wordt gestart met een inleidende tekst met daarin een korte toelichting op de inhoud van het betreffende programma en een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen die we zien voor de komende periode. Vervolgens zijn de beleidsspeerpunten en het financiële overzicht per programma opgenomen. Het totale werkpakket van de gemeente wordt vertaald in beleidsspeerpunten en overige, zogenaamde going concern, taken. In het financiële overzicht dat per programma wordt gepresenteerd zijn de volledige lasten en baten per programma opgenomen. Inhoudelijk gaan wij in de programma's alleen expliciet in op de beleidsspeerpunten voor komend jaar.

Beleidspeerpunten

Dit is de vertaling van de ambities uit het door uw raad vastgestelde coalitieakkoord (2022-2026 Vitaal Vooruit!). De doelstellingen uit het collegeprogramma zijn uitgewerkt naar ER-doelen, indicatoren, inspanningen en exploitatiekosten. In het vlak 'Kosten' zijn de vastgestelde bedragen vanuit de begroting opgenomen. Voor het rapporteren op afwijkingen in doelen, inspanningen en financiën is er een extra vlak 'Afwijkingen' in een donkergroene kleur onderaan het diagram toegevoegd. Een '-' in het vlak houdt in dat er geen afwijkingen zijn en de uitvoering volgens verwachting verloopt.

Cijfers

In de voorgaande rapportages was de rapportage op het niveau van taakveld. Door de scheiding van lasten, baten en reservemutaties en de rapportagegrens van € 50.000 waren de toelichtingen zeer technisch. Als verbetering is in deze rapportage de presentatie van de mutaties van de budgetten aangepast naar programmaniveau. De bedragen in de tabellen van de rapportage zijn x € 1.000. Cijfers worden als volgt gepresenteerd: Voordeel (+) en Nadeel (-).

Per programma is aangegeven of sprake is van mutaties in de incidentele dan wel structurele lasten en baten voor de jaarschijf 2023. De structurele mutaties zijn ook verwerkt in de cijfers van de jaarschijven 2024-2026 die in de begroting moeten worden verwerkt. Deze systematiek betekent dat investeringsbedragen voor 2023 en hieruit voortvloeiende kapitaallasten niet expliciet in het betreffende programma staan opgenomen. De kapitaallasten maken onderdeel uit van de komende jaarschijven in de nieuwe meerjarenbegroting.

SAMENVATTING

Samenvatting

Het saldo van de begroting 2023 was €10.000. Dit voordeel is gestort in de algemene reserve vrij vermogen. De negatieve meerjarige saldi zijn onttrokken aan dezelfde reserve. Dezelfde verwerking wordt voorgesteld voor de saldi van deze rapportage. Het saldo 2023 € 342.000 en voor de jaren 2024-2026 te onttrekken.

Begroting 2023 (x € 1.000)

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Saldo primaire begroting	797	2.743	4.415	-4.507
Amendementen	-10	-10	-10	-10
Saldo na begrotingswijzigingen 2023	787	2.733	4.405	-4.517
Saldo eerste tussentijdse rapportage	-482	-2.224	-2.928	-517
Saldo na eerste tussentijdse rapportage	305	509	1.477	-5.034

Het verloop van het saldo van de tussentijdse rapportage is per programma toegelicht. Op hoofdlijnen is het verloop:

Saldo op hoofdlijnen (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Saldo september- en decembercirculaire 2022	855	-270	-1.183	1.014
Formatie en inhuur	-912	-1.273	-1.224	-1.224
CAO gevolgen	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Structurele effecten jeugd en WMO	1.303	1.303	1.303	1.303
Aanpassing indexering	-331	-331	-331	-331
Rente financieringsmiddelen	233			
Gemeenschappelijke regelingen	175	121	169	238
Uitbreiding schoolmaatschappelijk werk	-72	-144	-72	
Verhuizing 't Huis van Noord	-140			
Kosten tijdelijke huisvesting Schoonhovens College	-60	-60	-30	
Eigen bijdrage WMO voorzieningen	60	60	60	60
Extra middelen verkiezingen	-76	-51	-51	-51
Saldo overige posten kleiner dan € 50.000	83	21	31	74
Saldo eerste tussentijdse rapportage	-482	-2.224	-2.928	-517
Incidenteel	-46	-65	-9	-23
Structureel	-436	-2.159	-2.919	-494

Ontwikkelingen

Prijsontwikkelingen

Ook in 2023 zijn de gevolgen van de inflatie merkbaar voor onze begroting. De prijsstijging is het gevolg van meerdere factoren. Diverse budgetten in de programma's zijn verhoogd ter compensatie van gestegen prijzen, op basis van indexering van de onderliggende contracten. De aanpassingen op de overeenkomsten zijn op juridische uitgangspunten en realisme getoetst. Beoordeeld is of de verhoging en doorbelasting daarvan naar de gemeente realistisch is.

Subsidies

Zowel landelijk als lokaal zijn er signalen dat de, meer dan gemiddelde, inflatie en CAO-ontwikkelingen in diverse sectoren vergaande gevolgen hebben voor de begrotingen 2023 en 2024 van onze subsidiepartners. De vraag ligt voor om de subsidiebijdrage te verhogen om de activiteiten op het gewenste niveau te houden. Het college komt na het beoordelen van de meicirculaire 2023 met een raadsvoorstel over de mogelijkheden om onze maatschappelijke instellingen en sport-, cultuur- en buurtverenigingen in 2023 en verder extra te ondersteunen. Dit voorstel wordt geagendeerd voor de raad van 4 juli 2023, gelijktijdig met de P&C documenten.

CAO gevolgen

In april 2023 is een akkoord bereikt over de CAO Gemeenten 2023. De meerjarige consequenties zijn ook meerjarig verwerkt in deze rapportage. Dit leidt tot een structurele lastenverzwaring van € 1,6 miljoen

Rente ontwikkelingen

In 2022 en 2023 is de kapitaalmarktrente flink opgelopen als gevolg van een hoge inflatie.

Renteverhoging is dan een middel dat de Europese Centrale Bank (ECB) kan inzetten om de hoge inflatie aan te pakken. In maart 2023 heeft de ECB besloten om de rente te verhogen tot 3,5%.

De ontwikkeling van de marktrente geeft een beeld wat er staat te gebeuren met onder andere de rente van langlopende geldleningen en rente op uitgezette gelden in 's Rijks schatkist. Het rentetarief voor het aangaan van een langlopende geldlening bedroeg medio april 2023 circa 3,15%. Op basis van de rentevisie van de BNG Bank van april 2023 wordt verwacht dat de lange rentetarieven in de komende twaalf maanden nog wat zullen oplopen. Het betreft met name de rentetarieven in de kortere looptijden.

Begroten van lasten overhead

De laatste jaren zien we dat landelijke voorschriften, regionale afspraken en ook eigen ambities maken dat de hoeveelheid werk toeneemt en dat het noodzakelijk is dat diverse aanvragen voor extra formatie en inhuur worden gedaan. Zo ook voor volgend jaar. Een logisch gevolg van deze uitbreidingen is dat ook ondersteunende teams en budgetten onder druk komen te staan. Hierbij valt te denken aan extra druk op de capaciteit bij P&O, maar ook aan bijvoorbeeld de budgetten voor ICT. De afgelopen jaren is er bij uitbreiding van formatie en inhuur te weinig oog geweest voor de druk die dit heeft voor ondersteunende taken. Om te voorkomen dat er bij iedere aanvraag voor uitbreiding van formatie of inhuur ook direct budget moet worden aangevraagd voor ondersteunende formatie en budgetten, gaan we werken vanaf deze rapportage met een opslag bij aanvragen voor extra capaciteit. Per extra fte formatie en inhuur bedraagt deze opslag respectievelijk € 25.000 en € 10.000 de opslag wordt centraal geraamd op het taakveld overhead binnen het programma Bestuur en ondersteuning. Vanuit deze opslag kunnen de extra kosten aan ondersteuning worden gedekt. Dit gebeurt zodra het nodig is. Dat kan direct bij de aanvraag zijn, maar ook op pas op een later moment. De praktijk zal moeten uitwijzen of de gehanteerde opslagen toereikend zijn. Mogelijk dat uit een evaluatie volgt dat bijstelling nodig is.

Formatie en inhuur aanvragen

In de rapportage is voor formatie 15 fte opgenomen voor het kunnen blijven uitvoeren van alle gewenste taken.

- Voor inhuur van incidentele extra taken is 8 fte opgenomen, deze lasten zijn budgetneutraal door onttrekking aan reserves.

- Voor bedrijfsvoeringstaken is structureel voor ongeveer 4 fte financiële ruimte gecreëerd. Dit betreft communicatie, P&O en juridische zaken. Deze worden gedekt door opslag overhead op de aangevraagde fte's.

- Voor de extra wettelijke en eigen beleid taken (exclusief formatie Sociaal Domein) is 2 fte opgevoerd. Een bedrag van € 110.000 zijn extra lasten voor de begroting.

In de tussenrapportage is rekening gehouden met 50% van de extra loonkosten vanwege het moment van vaststelling van de rapportage en resterende periode 2023. Dit is ook van toepassing op de formatie uitbreiding van het sociaal domein.

Formatie Sociaal Domein

Via een RIB bent u geïnformeerd over de verschillende ontwikkelingen in de toekomstbestendige toegang van het Sociaal domein. De uitbreiding van de formatie is, in afwijking van de aanvraag, voor 50% verwerkt in de tussenrapportage.

Voor de verdere doorontwikkeling van de toegang in het sociaal domein, die hand in hand gaat met de verwachte invoering van de hervormingsagenda per 2025, zijn naast de aangevraagde middelen in de eerste tussentijdse rapportage 2023 ook vanaf 2024 nog extra middelen benodigd. Hierop komen we in de kadernota 2024 verder terug.

Herwaardering functiehuis

Door de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt is er een project gestart voor een herijking van het functiehuis. Dit wordt begeleid door een externe partij. De verwachting is dat voor circa 20% van de functies er een wijziging van inschaling zal plaats vinden. De financiële gevolgen hiervan zijn nu nog niet bekend en worden structureel verwerkt via de 2e tussentijdse rapportage 2023.

Opvang vluchtelingen

Eind 2022 is een akkoord gesloten tussen overheden over de opvang van vluchtelingen. Deze taakstelling voor de opvang van vluchtelingen komt bovenop de taakstelling voor de opvang van statushouders en Oekraïners. We zetten ons in om de taakstelling, voor deze 3 doelgroepen, in onze gemeente te realiseren (of anderszins in overleg met regiogemeenten de taakstelling samen te realiseren).

De ambtelijke inzet is fors (afhankelijk van de projecten dit jaar, ligt dit tussen de 2,5 en 5 fte). Deze inzet wordt grotendeels intern geprioriteerd, waardoor minder inzet op andere doelen en dossiers mogelijk is. Er is € 150.000 nodig voor de inzet van een omgevingsmanager en voor een deel van de communicatie inzet. Eventuele vergoedingen van het rijk (via algemene of specifieke uitkering) zullen beperkt zijn, maar wel ingezet worden als dekking.

Reserves en voorzieningen

In de bijlage is een overzicht opgenomen met het verloop van het saldo van de reserves en voorzieningen. In dit overzicht zijn de mutaties van raadsbesluiten tot en met deze rapportage verwerkt. In deze rapportage zijn incidentele baten toegevoegd aan de reserves en voor de dekking van incidentele lasten bedragen onttrokken aan reserves. De reservemutaties zijn per programma toegelicht.

In de rapportage worden de volgende reservemutaties voorgesteld;

- € 235.000 onttrekken aan de algemene reserve vrij vermogen voor extra formatie
- € 1.094.000 storten in de algemene reserve vrij vermogen voor de ontvangen Rijksbijdrage Oekraïne
- € 200.000 onttrekken aan de algemene reserve grondexploitatie en storten in de reserve strategische verwervingen voor dekking van toekomstige kosten van verworven vastgoed
- € 120.000 onttrekken aan de reserve begraafplaatsen voor het uitvoeren van groot onderhoud in de bosplantsoenen
- € 585.000 onttrekken aan de reserve sociaal domein voor extra formatie
- € 35.000 onttrekken aan de reserve personeelsbeleid voor de uitvoering van het onderzoek risico-inventarisatie en advies.
- € 100.000 onttrekken aan de reserve omgevingsplannen voor dekking van de lasten van het opstellen omgevingsplan.
- € 35.000 onttrekken aan de reserve Eneco gelden in verband met uitvoering van een onderzoek naar een gemeentelijk elektriciteitsbedrijf
- € 75.000 onttrekken aan de reserve COVID-19 voor meerkosten zorgaanbieders en voor het realiseren van een jongerenontmoetingspunt in Lekkerkerk

Bijstellen reservemutaties op basis van eerdere besluitvorming:

- € 250.000 onttrekken aan de algemene reserve vrij vermogen om te storten in de reserve personeelsbeleid
- € 250.000 onttrekken aan de reserve personeelsbeleid voor het dekken van de exploitatie lasten als gevolg van langdurige afwezigheid
- € 317.000 minder storten in de algemene reserve vrij vermogen in verband met aanpassing van het weerstandsvermogen
- € 317.000 minder onttrekken aan de reserve weerstandsvermogen in verband met actualisatie risico-inventarisatie
- € 112.000 minder storten in de reserve egalisatie bedrijfsvoering en € 139.000 minder onttrekken aan de reserve egalisatie bedrijfsvoering in verband met inzet trainees en revolverend budget. Met deze wijziging wordt het budget voor de jaarschijven aangepast.

Bijstellen voorziening mutaties:

Het onderhoud aan wegen, riolering, groen, spelen, openbare verlichting en civiele kunstwerken worden zoveel mogelijk gecombineerd in één project. De dekking van de lasten gaat via de voorziening IBOR en de tarieven riolering. Tussen de budgetten en tempo van uitvoering van de projecten vinden verschuivingen plaats.

BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Dit programma behandelt de overkoepelende taakvelden van het bestuur, de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie en de relatie tussen de burger en het bestuur van de gemeente Krimpenerwaard. Betrokken en betrouwbaar in dienstverlening staan hierin centraal. De gemeente Krimpenerwaard staat voor een uitstekende dienstverlening. Speerpunten zijn betrouwbaar, snel, digitaal waar het kan en op maat waar nodig of gewenst.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor burgerzaken, bestuurlijke samenwerking, ondersteuning van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

Ontwikkelingen 2023

Ten opzichte van de begroting zijn geen recente ontwikkelingen.

Speerpunten collegeprogramma

Onderstaand zijn de speerpunten uit het collegeprogramma "Vitaal vooruit!" met betrekking tot dit programma uitgewerkt voor het begrotingsjaar 2023.

Dienstverlening: Inwoner centraal

AMBITIE	Het is onze ambitie dat inwoners, ondernemingen en organisaties ook echt een verschil gaan merken in onze dienstverlening. We denken vanuit onze inwoners en streven naar meer nabijheid. We richten ons met name op zoveel mogelijk persoonlijk contact tussen bestuur, inwoners, organisaties en ondernemers. We zetten in op het eenvoudiger en sneller aanvragen van (digitale) producten en diensten.
ER-DOEL	We werken proactief aan een dienstverlening die meer op de vraag gericht is.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · De klanttevredenheid via KlantinFocus. · Algemene indicator is de driejaarlijkse burgerpeiling.
INSPANNINGEN 2023	<p>We onderzoeken samen met maatschappelijke organisaties of servicepunten in de grotere kernen wenselijk en haalbaar zijn.</p> <p>We werken doorlopend aan een toegankelijke website voor iedereen.</p> <p>We gaan meer processen en formulieren ook digitaal aanbieden.</p> <p>We optimaliseren de verschillende kanalen en onderzoeken het invoeren van een chatbot.</p> <p>We brengen de afhandeling van klantcontacten (telefoontjes en e-mails) in beeld en onderzoeken hoe we de doorlooptijd kunnen verkorten. We zetten mystery guests in om onze (telefonische) bereikbaarheid te onderzoeken.</p> <p>We bekijken bij elke klacht wat we er van kunnen leren om onze dienstverlening te verbeteren.</p> <p>We richten een studio in om de mogelijkheden voor digitale communicatie, nabijheid en participatie te vergroten. Via bijvoorbeeld videoboodschappen of webinars.</p>
2023 - 2026	Als de vraag naar onze dagelijkse dienstverlening toeneemt, zetten we meer mensen in op de uitvoering.
MIDDELEN 2023	Incidenteel €75.000 voor inrichten studio en €15.000 voor mystery guest. Structureel € 45.000 voor communicatiemiddelen.
AFWIJKINGEN	-

Burger- en overheidsparticipatie

AMBITIE	Betere en meer gedragen besluitvorming door burger- en overheidsparticipatie.
ER-DOEL	We betrekken inwoners en ondernemers meer en beter bij initiatieven.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Het al dan niet realiseren van het digitaal participatieplatform. · Het aantal ontwikkelde participatie-instrumenten. · Het aantal burger- en overheidsparticipatietrajecten per jaar via het platform.
INSPANNINGEN 2023	<p>We ontwikkelen en implementeren (via enkele pilots) instrumenten die passen bij de participatieladder.</p> <p>We ontwikkelen en implementeren een (digitaal) participatieplatform.</p>
2023 - 2026	We implementeren burger- en overheidsparticipatie als vast onderdeel van beleid, initiatieven en projecten.
MIDDELEN 2023	Incidenteel €45.000,- voor digitaal participatieplatform.
AFWIJKINGEN	-

Realisatie nieuw gemeentekantoor

AMBITIE	Het realiseren van een nieuwe huisvesting voor de gemeentelijke organisatie, gunstig gelegen en goed bereikbaar voor alle inwoners van de Krimpenerwaard.
ER-DOEL	We starten uiterlijk 2024 (onder voorbehoud van bezwaar en beroep) met de bouw van een 'Huis voor de gemeente' als centrale werk- en ontmoetingsplek.
WE METEN	De realisatie van de nieuwe huisvesting waarbij we rekening houden met de vastgestelde uitgangspunten.
INSPANNINGEN 2023	Het voorlopig ontwerp en raming van het realisatiebudget is klaar voor besluitvorming door college en raad. We stellen het bestemmingsplan vast voor het nieuwe gemeentehuis. We krijgen van de omgevingsvergunning en starten met het bouwrijp maken van de locatie. Samen met en voor onze inwoners geven we vorm aan het nieuwe gemeentehuis als ontmoetingsplek voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.
MIDDELEN 2023	Voor de opstelling van het voorlopig ontwerp heeft de raad op 21 december 2021 een krediet beschikbaar gesteld van 1,7 miljoen euro. Op 14 maart 2023 heeft de raad ingestemd met het voorlopig ontwerp van het gemeentehuis.
AFWIJKINGEN	-

Structureel sluitende begroting

AMBITIE	We maken continu de afweging tussen inzet om onze ambities te bereiken, uitvoering van wettelijke taken, redelijke lasten voor onze inwoners en een gezonde financiële positie. Bij eventuele bezuinigingsscenario's zijn participatie en draagvlak van belang.
ER-DOEL	We blijven een financieel stabiele en gezonde gemeente.
WE METEN	· Structurele exploitatieruimte =0% · Netto schuldquote =100%
INSPANNINGEN 2023	We lobbyen bij VNG en Rijk voor meer duidelijkheid over en een eerlijkere verdeling van de rijksmiddelen. We stellen een businesscase op voor het beter benutten van subsidiemogelijkheden voor de gemeente.
MIDDELEN 2023	Incidenteel €50.000,- voor businesscase subsidiemogelijkheden.
AFWIJKINGEN	-

Samenwerking met andere overheden

AMBITIE	De gemeente Krimpenerwaard werkt positief, vanuit een zelfbewustzijn en met oog voor eigen ambities, samen met andere overheden. Om zo doelen op het gebied van woningbouw en werkgebieden, de toekomst van het landelijk gebied, bereikbaarheid en gezamenlijke taken op het gebied van het sociaal domein dichterbij te brengen.
ER-DOEL	We bereiken meer samen met andere overheden.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2023	We voeren met de regio en provincie een BRE-onderzoek (Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem) uit naar de manier waarop we de kracht van de regionale samenwerking kunnen versterken. We participeren actief in het NOV-ex Groene Hart. We werken samen met andere regio-gemeenten een regiodeal uit.
MIDDELEN 2023	Incidenteel € 10.000 voor BRE-onderzoek. Incidenteel € 40.000 voor de start van de opzet regiodeal in navolging op BRE-onderzoek
AFWIJKINGEN	-

Aantrekkelijk werkgeverschap

AMBITIE	Door zich te profileren als een aantrekkelijk werkgever wil de gemeente Krimpenerwaard nu en in de toekomst goed personeel behouden en werven.
ER-DOEL	We zijn een aantrekkelijker werkgever.
WE METEN	- De instroom, doorstroom en uitstroom van personeel. - Medewerkerstevredenheid.
INSPANNINGEN 2023	We (door)ontwikkelen personeelsinstrumenten en acties, gericht op een optimale instroom, doorstroom en uitstroom van medewerkers. We voeren de acties rond Krimpenerwaard Vooruit! uit. We herijken het functiehuis en de functiewaardering om een evenwichtig personeelsbeleid te realiseren. Zowel in- als extern.
MIDDELEN 2023	Structureel €50.000 voor extern advies en onderzoekskosten.
AFWIJKINGEN	-

Financieel overzicht

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Exploitatie							
Lasten	-27.366	-27.709	-3.214	-30.923	-2.526	-2.311	-2.256
Baten	115.185	113.414	1.135	114.550	-176	-1.089	1.107
Totaal Exploitatie	87.818	85.705	-2.079	83.626	-2.703	-3.401	-1.149
Mutaties Reserves							
Storting	-5.707	-3.519	179	-3.340	5	-9	-23
Onttrekking	8.093	5.112	929	6.041	95	-	-
Totaal Mutaties Reserves	2.386	1.593	1.108	2.701	100	-9	-23
Programma totaal	90.204	87.298	-971	86.328	-2.603	-3.410	-1.172

Budgetmutaties

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
Exploitatie				
Aanvraag formatie				
De aanpassingen in de formatie en inhuur zijn toegelicht in de samenvatting.	-248	-496	-496	-496
Budget Langdurige afwezigheid				
Langdurige afwezigheid van medewerkers als gevolg van o.a. ziekte leidt er toe dat de uitvoering van taken onder grote druk komt te staan of dat werkzaamheden blijven liggen. Binnen de beschikbare middelen is geen rekening gehouden met vervanging van medewerkers bij langdurige afwezigheid. Incidenteel kan afwezigheid wel worden opgevangen, maar structureel lukt dat niet. Het is dan ook noodzakelijk om een bedrag beschikbaar te stellen om te kunnen voorzien in vervanging bij langdurige afwezigheid van medewerkers. Voor uw beeld: Op dit moment is er sprake van 21 medewerkers waarvan er 18 door fysieke ernstige ziekte langdurig zijn uitgevallen.	-250			
Donatie KRW tbv aardbeving Turkije en Syrie				
Turkije en Syrie zijn zwaar getroffen door meerdere zware aardbevingen. Namens de gemeente Krimpenerwaard is besloten een bedrag van € 25.000,- te doneren aan Giro555 voor noodhulp en de wederopbouw.	-25			
Extra middelen verkiezingen				
Het budget verkiezingen wordt verhoogd met €76.000 in 2023 en de komende jaren met € 51.000 vanwege de gewijzigde werkwijze van de landelijke verkiezingen.	-76	-51	-51	-51

Herijking Functiehuis				
In 2023 zal er een herijking van het functiehuis plaatsvinden door een externe partij. Inschatting is dat voor circa 20% van de functies er een wijziging van inschaling plaats zal vinden.				
Inhuur formatie extra taken				
De aanpassingen in de formatie en inhuur zijn toegelicht in de samenvatting.	-965	-194		
Inzet trainees				
Voor de trainees wordt gewerkt met een revolverend budget. Dat wordt gedekt uit de reserve Bedrijfsvoering. Met deze wijziging wordt het budget voor de jaarschijven aangepast.	139			
Rente financieringsmiddelen				
Om aan de toekomstige financieringsbehoefte te kunnen voldoen en om eventuele renterisico's te beperken zijn in 2021 twee langlopende geldleningen aangetrokken voor een totaalbedrag van € 60 miljoen. In het 1e kwartaal 2023 bedroeg het saldo van de liquide middelen gemiddeld €45 miljoen. Conform wet- en regelgeving zijn de overtollige financieringsmiddelen ondergebracht bij 's Rijks schatkist. Ook is een kasgeldlening verstrekt aan een andere centrale overheid. De gerealiseerde rentebaten bedragen in het 1e kwartaal 2023 in totaal € 233.000.	233			
Gevolgen nieuwe Cao				
De personeelslasten worden binnen het meerjarenperspectief geraamd op basis van de geldende CAO afspraken. In april 2023 is het huidige principe akkoord voor de CAO Gemeenten 2023 vastgesteld, er is sprake van een stijging van de lonen met een nominaal bedrag van € 240,- aangevuld met een procentuele stijging van 2%.	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
September- en decembercirculaire 2022				
In de raadsinformatiebrieven van 18 oktober 2022 en 24 januari 2023 is de raad geïnformeerd over de mutaties van de begroting naar aanleiding van de september- en decembercirculaire 2022. Het saldo voor 2023 van deze circulaire bedraagt € 416.000 (voordeel). Voor de compensatie van verschillende specifieke uitgaven zijn op verschillende taakvelden lasten opgenomen. De raadsinformatiebrieven zijn als bijlage in deze rapportage opgenomen.	855	-270	-1.183	1.014
Totaal Exploitatie	-1.937	-2.611	-3.330	-1.133
Mutaties Reserves				
Budget Langdurige afwezigheid				
Reserve personeelsbeleid	250			
Inhuur formatie extra taken				
Reserve Sociaal domein	585			
AR vrij vermogen	230	95		
Inzet trainees				
Reserve bedrijfsvoering	-27	5	-9	-23
Totaal Mutaties Reserves	1.038	100	-9	-23

Investeringen

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
Nieuwe huisvesting gemeentewerf - grond				
De locatie Veerweg 8 is aangekocht voor de huisvesting van de nieuwe gemeentewerf. De aankoop van € 1.140.000 is verwerkt via het projectbudget strategische (grond)aankopen. De aankoop wordt ingebracht in het project. Daarmee is er weer ruimte voor andere strategische aankopen.	0			
Totaal mutaties op programma	0			

VEILIGHEID

Binnen dit programma staat de gemeente Krimpenerwaard samen met inwoners, bedrijven en partners voor een gemeente die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven. In het veiligheidsdomein heeft de gemeente vooral een regierol. De gemeente kan het echter niet alleen. Naast de hulpverleningsorganisaties, zoals politie en brandweer, hebben bedrijven en inwoners ook een eigen verantwoordelijkheid. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor onder andere het organiseren van de crisisbeheersing.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor onder andere onze deelname aan de Veiligheidsregio Hollands Midden, handhaving APV en crisisbeheersing.

Ontwikkelingen 2023

Binnen het veiligheidsveld zien wij dat de aanpak van ondermijning een steeds grotere plaats inneemt. Bij ondermijning hebben wij het over de verwevenheid van de bovenwereld met de onderwereld.

Voorbeelden hiervan zijn witwassen, maar ook de aankoop van vastgoed en bedrijven met crimineel verkregen middelen. De komende jaren zetten wij, is samenwerking met inwoners, bedrijven, andere overheden en organisaties in op het tegengaan en het aanpakken van ondermijnende criminaliteit. Wij zetten in op een structurele aanpak en borging. Vanaf 2023 is er 1 fte beschikbaar om in te zetten op ondermijning.

We zien dat steeds meer taken en bevoegdheden vanuit de politie over komen naar de gemeente. De verwachting is dat deze ontwikkelingen zich gaan doorzetten. Het boa team van de gemeente Krimpenerwaard bestaat op dit moment uit 7 fte.

Binnen de projecten van het KVO (nu SVO) werken gemeenten, inwoners en het bedrijfsleven samen aan de veiligheid en leefbaarheid. We gaan onderzoeken of uitbreiding kan plaatsvinden naar alle kernen.

Speerpunten collegeprogramma

Onderstaand zijn de speerpunten uit het collegeprogramma "Vitaal vooruit!" met betrekking tot dit programma uitgewerkt voor het begrotingsjaar 2023.

Ondermijning

AMBITIE	Wij borgen de structurele aanpak van ondermijnende criminaliteit.
ER-DOEL	We pakken ondermijning structureel beter aan.
WE METEN	Het percentage bestuurlijke rapportages, afkomstig van de politie, dat in behandeling wordt genomen.
INSPANNINGEN 2023	We implementeren de in 2022 vastgestelde Bibob beleidslijn.
2023 - 2026	We nemen 100% van de bestuurlijke rapportages van de politie in behandeling.
	We brengen Meld Misdaad Anoniem meer onder de aandacht bij inwoners en bedrijven.
	We geven voorlichting aan collega's over de verschillende onderwerpen op het gebied van ondermijning. Ook brengen we de aandachtsfunctionaris mensenhandel onder de aandacht.
MIDDELEN 2023	Structureel € 90.000 in begroting voor 1 fte Ondermijning.
AFWIJKINGEN	-

Betrekken van inwoners en bedrijven bij veiligheid

AMBITIE	Samen werken aan veiligheid met inwoners, bedrijven, organisaties en partners, waarbij de boa's het visitekaartje zijn van de gemeente op het gebied van schoon, heel en veilig.
ER-DOEL	We nemen gezamenlijk meer verantwoordelijkheid voor veiligheid.
WE METEN	Groei aantal werkgroepen Samen Veilig Ondernemen (voorheen Keurmerk Veilig Ondernemen).
	Het aantal WhatsApp groepen
	Het aantal deelnemers aan burgernet
INSPANNINGEN 2023-2026	We onderzoeken per kern of het mogelijk is om een Werkgroep Samen Veilig Ondernemen op te richten. In 2023 starten we minimaal 1 nieuwe werkgroep.
	De boa's werken projectmatig en kerngericht. Ook brengen zij veiligheid onder de aandacht op sociale media.
	We vragen blijvend aandacht voor WhatsAppbuurtpreventie, Burgernet, Meld Misdaad Anoniem en andere burgerparticipatiemogelijkheden op het gebied van veiligheid. We gebruiken daarvoor onze socialemediakanalen actiever.
MIDDELEN 2023	Structureel € 20.000 voor werkgroepen Samen Veilig Ondernemen. Structureel € 63.000 voor extra boa.
AFWIJKINGEN	-

Digitale veiligheid

AMBITIE	Vergroten van de bewustwording en weerbaarheid op het gebied van digitale veiligheid.
ER-DOEL	We vergroten de bewustwording en weerbaarheid op het gebied van digitale veiligheid.
WE METEN	Het aantal deelnemers aan het online spel HackShield.
INSPANNINGEN 2023-2026	We hebben jaarlijks minimaal 3 activiteiten op het gebied van digitale veiligheid.
	Wij gaan door met het aanbieden van HackShield. Eind 2023 heeft HackShield 525 deelnemers.
	We vragen op onze sociale media aandacht voor de verschillende onderwerpen op het gebied van digitale veiligheid, waaronder HackShield. Ook is digitale veiligheid een onderwerp bij de werkgroepen Samen Veilig Ondernemen.
	We onderzoeken hoe we de doelgroep ouderen en andere kwetsbare volwassen inwoners effectief voor kunnen lichten over digitale veiligheid.
MIDDELEN 2023	-
AFWIJKINGEN	-

Financieel overzicht

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Exploitatie							
Lasten	-4.971	-5.431	-2	-5.433	-2	-2	-2
Baten	282	142	-	142	-	-	-
Totaal Exploitatie	-4.688	-5.289	-2	-5.291	-2	-2	-2
Mutaties Reserves							
Storting	-	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	-	-	-	-	-	-	-
Programma totaal	-4.688	-5.289	-2	-5.291	-2	-2	-2

Budgetmutaties

Voor dit programma zijn geen mutaties opgenomen.

Investerings

Voor dit programma zijn geen aanvullende aanvragen opgenomen.

VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard samen met inwoners en bedrijven aan een zo goed mogelijk bereikbare en verkeersveilige gemeente voor alle vormen van vervoer. Wij willen een balans creëren tussen bereikbaarheid, omgevingskwaliteit en duurzame mobiliteit. Dit doen wij door het versterken van het netwerk, beter benutten van de bestaande infrastructuur met aandacht voor de verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van het verkeersbeleid en het onderhouden en in stand houden van de wegen, parkeervoorzieningen, openbare verlichting, civiele kunstwerken en de havens.

Ontwikkelingen 2023

Ten opzichte van de begroting zijn geen recente ontwikkelingen.

Speerpunten collegeprogramma

Onderstaand zijn de speerpunten uit het collegeprogramma "Vitaal vooruit!" met betrekking tot dit programma uitgewerkt voor het begrotingsjaar 2023.

Bereikbaarheid

AMBITIE	Voor de vitaliteit van het gebied, voor bewoners en voor ondernemers, is een betere doorstroming van de ontsluitingen richting Gouda en Rotterdam belangrijk. We zetten in op een duurzame en complete aanpak van de mobiliteitsvraag. We hebben speciale aandacht voor specifieke en kwetsbare groepen in het kader van toegankelijkheid van het openbaar vervoer.
ER-DOEL	We versterken onze samenwerking om bereikbaarheid in brede zin te verbeteren.
WE METEN	Veranderingen in het aanbod van de wegcapaciteit van de auto en veranderingen in het aanbod van capaciteit van de alternatieven voor de auto.
INSPANNINGEN 2023	We zetten regionale projecten voort die de bereikbaarheid verbeteren: <ul style="list-style-type: none"> · Verder uitrollen van de snelfietsroute Rotterdam- Lekkerkerk · Afronding project Veerstoep Bergambacht om gebruik van het veer aantrekkelijker te maken · Voortzetten P+R locatie bij Krimpenerhout die aansluit op openbaar vervoer
	We participeren in het uitwerkingsplan Voorkeursvariant Algeracorridor. Daarbij zijn Krimpen a/d IJssel en Capelle a/d IJssel trekkers als de wegbeheerders.
2023 - 2026	We brengen bij iedere aanbesteding van concessies voor het openbaar vervoer de belangen in van de Krimpenerwaard en oefenen zoveel mogelijk invloed uit op de uitraag. Dat doen we in regionaal verband (Midden Holland).
	We voeren het 10 punten plan bereikbaarheid Krimpenerwaard uit.
MIDDELEN 2023	Structureel €20.000 voor onderzoek en advisering bij de projecten.
AFWIJKINGEN	-

Verkeersveiligheid

AMBITIE	We hechten veel waarde aan de verkeersveiligheid van onze gemeente. We zetten daarom in op veilige schoofietsroutes, een adequate aanpak van onveilige situaties en het vergroten van het bewustzijn onder inwoners.
ER-DOEL	We willen de verkeersveiligheid in de Krimpenerwaard gericht verbeteren.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Ongevallendata (op basis van politieregistratie, gericht op wat er fout is gegaan). · Risicobenadering verkeersveiligheid (op basis van studie adviesbureau DTV, gericht op wat er fout kan gaan).
INSPANNINGEN 2023	<p>We gaan met de raad in gesprek hoe we de risico-benadering toepassen in relatie tot (uniform) wegbeheer.</p> <p>We koppelen het Strategisch plan verkeersveiligheid (SPV) tweede tranche subsidie vanuit de rijksoverheid aan IBOR-werkzaamheden van de gemeente (werk-met-werk). Om zo relatief onveilige locaties aan te pakken.</p> <p>We stellen een plan op om schoolomgevingen en -routes verkeersveiliger te maken. Dit doen we in samenwerking met scholen, ouders en kinderen. We gebruiken hierbij een risicobenadering, ongevallendata en lokale kennis.</p>
MIDDELEN 2023	Structureel €30.000 voor het realiseren van verkeersveilige schoolomgevingen en -routes.
AFWIJKINGEN	-

Financieel overzicht

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Exploitatie							
Lasten	-10.557	-10.361	-348	-10.709	-165	-163	-160
Baten	1.051	628	258	886	88	88	88
Totaal Exploitatie	-9.507	-9.734	-90	-9.824	-77	-75	-72
Mutaties Reserves							
Storting			-	-	-	-	-
Onttrekking	241	424	-	424	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	241	424	-	424	-	-	-
Programma totaal	-9.266	-9.309	-90	-9.399	-77	-75	-72

Budgetmutaties

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
Exploitatie				
Correctie begroting veer Lekkerkerk				
In 2022 is een aanpassing van het budget dubbel doorgevoerd voor het Veer Lekkerkerk. Dit resulteert in een structureel voordeel van €67.000.	67	67	67	67
Maatregelen verkeersveiligheid LKK				
Om maatregelen te kunnen realiseren voor de bevordering van de verkeersveiligheid in de Willhelminastraat te Lekkerkerk heeft de provincie een subsidie verstrekt.	-48			
Dekking subsidie Provincie	48			
Maatregelen verkeersveiligheid OUD				
Binnen het project Willhelminastraat Ouderkerk heeft het ministerie van Infrastructuur en Rijkswaterstaat een subsidie verstrekt van €122.000. Het bedrag is bedoeld voor het invoeren van risico gestuurde infrastructurele maatregelen op het wegennet om de verkeersinfrastructuur verkeersveiliger te maken.	-122			
Dekking inkomsten Rijk	122			

Opramen kosten/baten wegen				
Nutsbedrijven betalen vergoedingen voor de wegschade die ontstaat vanuit de werkzaamheden om het leidingennetwerk ondergronds aan te passen. Deze vergoedingen worden vervolgens gebruikt om deze schade op de wegen te repareren. Zowel de baten van de nutsbedrijven als de lasten van de reparaties nemen structureel toe.	-88	-88	-88	-88
Dekking exploitatie	88	88	88	88
Bijdrage aan Hoogheemraadschap				
De gemeente betaalt aan het Hoogheemraadschap HHSK een vergoeding voor het onderhoud wegen buiten de bebouwde kom. (WUW). Op basis van de laatste maatstaven prijs- en areaalaanpassingen moet de bijdrage structureel worden verhoogd met € 87.000.	-87	-87	-87	-87
Onkruidbestrijding verharding				
De kosten voor onkruidbestrijding op wegen en straten zijn hoger vanwege het gebruik van een milieuvriendelijkere bestrijdingsmethode. De structurele lasten zijn € 50.000 meer dan het vorige contract.	-50	-50	-50	-50
Totaal Exploitatie	-70	-70	-70	-70

Investerings

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
<u>IBOR investeringen 2018</u>				
Het gevoteerde budget voor de IBOR projectenportefeuille 2018 moet worden aangepast naar de actuele inzichten. Het betreft wijzigingen in de scope en prijsverschillen op de diverse projecten. De lasten worden gedekt uit de voorziening IBOR.	465			
Dekking voorziening IBOR	-465			
<u>IBOR investeringen 2020</u>				
Het gevoteerde budget voor de IBOR projectenportefeuille 2020 moet worden aangepast naar de actuele inzichten. Het betreft wijzigingen in de scope en prijsverschillen op de diverse projecten. De lasten worden gedekt uit de voorziening IBOR.	-143			
Dekking voorziening IBOR	143			
<u>IBOR investeringen 2021</u>				
Het gevoteerde budget voor de IBOR projectenportefeuille 2021 moet worden aangepast naar de actuele inzichten. Het betreft wijzigingen in de scope en prijsverschillen op de diverse projecten. De lasten worden gedekt uit de voorziening IBOR.	-290			
Dekking voorziening IBOR	290			
<u>IBOR investeringen 2022</u>				
Het gevoteerde budget voor de IBOR projectenportefeuille 2022 moet worden aangepast naar de actuele inzichten. Het betreft wijzigingen in de scope en prijsverschillen op de diverse projecten. De lasten worden gedekt uit de voorziening IBOR.	-370			
Dekking voorziening IBOR	370			
<u>IBOR investeringen 2023</u>				
De ramingen voor de IBOR projectenportefeuille in 2023 komen hoger uit. Dit vergt een incidentele verhoging van het budget. De lasten worden gedekt uit de voorziening IBOR.	-445			
Dekking voorziening IBOR	445			

Maatregelen verkeersveiligheid LKK				
Om maatregelen te kunnen realiseren voor de bevordering van de verkeersveiligheid in de Willhelminastraat te Lekkerkerk heeft de provincie een subsidie verstrekt.	-48			
Dekking subsidie Provincie	48			
Maatregelen verkeersveiligheid OUD				
Binnen het project Willhelminastraat Ouderkerk heeft het ministerie van Infrastructuur en Rijkswaterstaat een subsidie verstrekt van €122.000. Het bedrag is bedoeld voor het invoeren van risico gestuurde infrastructurele maatregelen op het wegennet om de verkeersinfrastructuur verkeersveiliger te maken.	-122			
Dekking inkomsten Rijk	122			
Prijsstijging en subsidie herinrichting Veerstoep Bergambacht				
Dekking subsidie Provincie	342			
Vanwege de grote prijsstijgingen is het voor de Veerstoep Bergambacht beschikbare budget niet geheel toereikend. Dekking voor deze extra uitgaven kan worden gevonden in de vrijval van de subsidie die in eerste instantie was ontvangen voor de rotonde Koolwijkseweg in Stolwijk. Omdat de aanleg daarvan niet binnen de gestelde termijn kon worden gerealiseerd is de subsidie nadien door de provincie omgezet als bijdrage voor de aanleg van de Veerstoep.	-342			
Vervanging verouderde en vervuilende voertuigen				
Dit betreft de aanschaf van 3 voertuigen. Deze voertuigen vervangen de huidige sterk verouderde (15 jaar) en vervuilende voertuigen, waarvan de onderhoudskosten toenemen. Overwogen is om de voertuigen in een elektrische versie aan te schaffen. Deze zijn echter onvoldoende in staat om de aanhangers, met 3 ton gewicht, tegen dijken op te trekken.	-200			
Totaal mutaties op programma	-200			

ECONOMIE

Met dit programma stimuleert de gemeente het ondernemers- en vestigingsklimaat. In dit programma staan ook activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente. Dit doen we samen met ondernemers, organisaties, provincie en andere gemeenten.

In dit programma zijn middelen opgenomen voor de dienstverlening aan ondernemers, (samenwerkings-)projecten van arbeidsmarkt en onderwijs, de herstructurering van bedrijfslocaties, investeringen in winkelgebieden en de transitie naar een toekomstbestendige landbouw.

Ontwikkelingen 2023

Ten opzichte van de begroting zijn geen recente ontwikkelingen..

Speerpunten collegeprogramma

Onderstaand zijn de speerpunten uit het collegeprogramma "Vitaal vooruit!" met betrekking tot dit programma uitgewerkt voor het begrotingsjaar 2023.

Onderwijs en arbeidsmarkt

AMBITIE	Wij blijven samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven sterk inzetten op een goede afstemming tussen het onderwijs, het beschikbare arbeidspotentieel en de lokale werkgevers.
ER-DOEL	We willen de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeteren. Dit doen wij samen met onderwijsinstellingen en ondernemersorganisaties.
WE METEN	De resultaten van het gezamenlijke werkprogramma van de 3 O's: overheid, onderwijs, ondernemingen.
INSPANNINGEN 2023	We zetten in op een gezamenlijk eigenaarschap van ondernemers en onderwijsinstellingen. Dit doen wij op basis van een hernieuwd convenant Leerwerkbedrijf Krimpenerwaard.
	We onderzoeken samen met de betrokkenen de mogelijkheden voor zij-instromers en voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
	We doen in regionaal verband een onderzoek naar de mogelijkheid van een beroepentuin.
	We onderzoeken de haalbaarheid van een circulair ambachtscentrum.
2023 - 2026	We bouwen samen met de betrokkenen doorlopende leerlijnen in het beroepsonderwijs uit. Waar nodig vullen we dit aan met andere scholings- en opleidingsmogelijkheden.
	We onderzoeken de mogelijkheid om het leer-werkbedrijf regionaal op te schalen
MIDDELEN 2023	-
AFWIJKINGEN	-

Agrarische sector

AMBITIE	We denken mee over de versterking van het verdienmodel van de agrarische sector. Dit doen we samen met de agrarische ondernemers uit het gebied zelf. We werken hierbij intensief samen met provincie en waterschap. We werken samen aan de ontwikkeling naar een toekomstbestendige landbouw, met minder uitstoot van broeikasgassen en stikstof, hogere waterkwaliteit en met aandacht voor biodiversiteit.
ER-DOEL	We faciliteren een meer toekomstbestendige agrarische sector.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Aantal hectare bodemdalingremmende maatregelen (bron: gebiedsprocessen). · Aantal agrariërs dat deelneemt aan gebiedsprocessen (bron: gebiedsprocessen).
INSPANNINGEN 2023 - 2026	We hebben een faciliterende rol bij de gebiedsprocessen voor de planvorming NPLG (klimaat, stikstof, natuur). We verbinden onze lokale ambities aan de doelstellingen van het Rijk en de provincie. Deze lokale ambities zijn onder andere een toekomstbestendige landbouw en een duurzaam beheer van het buitengebied. Bodemdaling door veenverbranding leidt tot uitstoot van broeikasgassen.
	We brengen 'Mijn Koers' in bij de gebiedsprocessen. Dit is een programma uit de Proeftuin.
MIDDELEN 2023	Incidenteel €200.000 voor extra fte('s) landbouwtransitie algemeen en begeleiden onderzoeken.
	We gaan in overleg met de provincie Zuid-Holland om de benodigde financiën ten laste te brengen van het NPLG.
AFWIJKINGEN	-

Ruimte voor bedrijvigheid

AMBITIE	Wij zetten in op het realiseren van voldoende ruimte voor de ontwikkelingsmogelijkheden van lokale bedrijven. Hiervoor zorgen we voor een heldere bedrijventerreinenstrategie en actieve lobby richting de provincie.
ER-DOEL	We zetten in op meer ruimte voor de duurzame ontwikkeling van lokaal gebonden bedrijven.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Het aantal hectares bedrijventerrein. · De (lokale en regionale) behoefte aan bedrijventerreinen.
INSPANNINGEN 2023	We stellen een strategie en visie op voor bedrijventerreinen. We onderzoeken daarbij de mogelijkheden voor het beter benutten van bestaande bedrijventerreinen
2023 - 2026	We implementeren de bedrijventerreinenstrategie. Zo realiseren we meer ruimte voor de ontwikkeling van lokaal gebonden bedrijven.
MIDDELEN 2023	-
AFWIJKINGEN	-

Korte ketens in de agrarische sector

AMBITIE	Voedselvoorziening is cruciaal, zeker gezien de ontwikkelingen in de wereld. Onze agrariërs hebben, in relatie tot de recreatieve mogelijkheden, hierbij in de gemeente Krimpenerwaard een belangrijke rol. We stimuleren dat meer (voedsel)producten uit ons gebied terecht komen bij onze inwoners. 'Korte ketens tussen productie en verbruik maken de cirkel rond'.
ER-DOEL	We stimuleren dat meer voedselproducten uit ons gebied direct terechtkomen bij de klant.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2023 - 2026	We onderhouden een netwerk met: Voedsel familie Krimpenerwaard, Rotterdam de Boer op en Cheese Valley. We koppelen Initiatieven voor korte ketens aan initiatieven voor recreatie en toerisme (onder andere Stichting Promotie Krimpenerwaard). We kennen (leader)subsidies toe om initiatieven op het gebied van korte ketens en streekproducten te stimuleren.
MIDDELEN 2023	(Leader)subsidies: deze extra middelen vragen wij aan via ambitie 37 buitengebied.
AFWIJKINGEN	-

Vitale winkelgebieden

AMBITIE	Wij zetten in op versterking van de detailhandelstructuur en waar mogelijk het op peil houden van het huidige winkelaanbod.
ER-DOEL	We versterken de beleving en aantrekkelijkheid van onze winkelgebieden.
WE METEN	Het aantal winkels, het aantal vierkante meters winkelaanbod, leegstand, waardering (via tweejaarlijkse koopstromenonderzoek). (bron 2021: kso2021.nl)
INSPANNINGEN 2023	We onderzoeken of de Retailvisie geactualiseerd moet worden naar aanleiding van trends en ontwikkelingen in de retailsector.
2023 - 2026	We versterken de (onderlinge) samenwerking van en met winkeliersverenigingen via reguliere overleggen en via de bestaande samenwerkingsverbanden. Hierbij hebben we aandacht voor lokaal kopen. We bepalen in overleg met de winkeliersverenigingen welke acties nodig en haalbaar zijn. Dit doen wij aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek. Deze acties voeren wij uit.
MIDDELEN 2023	-
AFWIJKINGEN	-

Bodemdaling

AMBITIE	We zetten ons in om bodemdaling te verminderen en wisselen hierover kennis uit.
ER-DOEL	We zetten binnen en buiten de bebouwde kom in op minder bodemdaling.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2023-2026	We werken samen met waterschappen en provincie om bodemdaling in het landelijk gebied tegen te gaan. We nemen deel aan het platform Slappe Bodem. We experimenteren met de toepassing van (innovatieve) lichte ophoogmaterialen onder wegen en achterpaden. We monitoren de effecten en wisselen actief ervaringen uit met andere gemeenten.
MIDDELEN 2023	-
AFWIJKINGEN	-

Buitengebied

AMBITIE	Samen met onze partners (waaronder de agrarische sector) zoeken we naar economische perspectieven die het buitengebied versterken. We staan positief tegenover maatwerkoplossingen. Bijvoorbeeld op het gebied van bouwvlakken, windmolens tot een ashoogte tot 15 meter voor eigen energie-opwek, herbestemming van vrijkomende agrarische bebouwing en nevenactiviteiten in onder andere de recreatieve sfeer. Nemen wij maatregelen als wij het buitengebied inrichten? En om te voldoen aan opgaven het Rijk, bijvoorbeeld op het gebied van stikstof? Dan zijn onze ambities hierbij leidend, waarbij wij rekening houden met de belangen van het Rijk.
ER-DOEL	We vinden meer economische perspectieven die het buitengebied versterken.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2023	We faciliteren in de gebiedsprocessen de planvorming NPLG (klimaat, stikstof, natuur). We verbinden onze lokale ambities aan de doelstellingen van het Rijk en de provincie.
2023-2026	We maken concrete plannen en instrumenten voor het landelijk gebied. We kennen (Leader)subsidies toe om initiatieven te stimuleren die agrariërs economisch perspectief kunnen bieden.
MIDDELEN 2023	Incidenteel €30.000 jaarlijks 2023-2026 voor (leader)subsidies.
AFWIJKINGEN	-

Financieel overzicht

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Exploitatie							
Lasten	-1.095	-2.112	-	-2.112	-	-	-
Baten	756	672	-	672	-	-	-
Totaal Exploitatie	-339	-1.440	0	-1.440	0	0	0
Mutaties Reserves							
Storting	-189	-801	-	-801	-	-	-
Onttrekking	287	1.417	-	1.417	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	98	616	-	616	-	-	-
Programma totaal	-241	-824	-	-824	-	-	-

Budgetmutaties

Voor dit programma zijn geen mutaties opgenomen.

Investerings

Voor dit programma zijn geen aanvullende aanvragen opgenomen.

ONDERWIJS, SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Met dit programma stimuleert de gemeente het culturele en sportieve klimaat. Dit draagt bij aan de goede gezondheid, talentontwikkeling en participatie van inwoners. Ook draagt het bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de gemeente.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor de taakvelden Sportbeleid en activering, Sportaccommodaties, Culturele presentatie, -productie en -participatie, Musea Cultureel erfgoed, Media (waaronder het bibliotheekwerk), Openbaar groen en (openlucht) recreatie.

Ontwikkelingen 2023

Ten opzichte van de begroting zijn geen recente ontwikkelingen.

Speerpunten collegeprogramma

Onderstaand zijn de speerpunten uit het collegeprogramma "Vitaal vooruit!" met betrekking tot dit programma uitgewerkt voor het begrotingsjaar 2023.

Onderwijs

AMBITIE	De gemeente wil inclusiever en toegankelijk onderwijs. Wij zetten daarbij in op goede en gezonde onderwijshuisvesting ook in de kleinere kernen met aandacht voor clustering van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen.	
ER-DOEL	We zetten in op een veiliger en gezonder klimaat binnen de scholen vanuit zowel huisvesting als pedagogisch klimaat.	
SUBDOELEN	Onderwijshuisvesting is meer multifunctioneel, gezonder en duurzamer.	Meer kinderen doorlopen hun schoolloopbaan binnen het regulier (basis)onderwijs in Krimpenerwaard.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Percentage vroegtijdig schoolverlaters (www.eengezonderhollandsmidden.nl). · Het aantal opgeleverde schoolgebouwen. · Score voorzieningenniveau basisonderwijs (waarstaatjegemeente.nl). 	
INSPANNINGEN 2023	We actualiseren het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP).	e faciliteren en ondersteunen de lokale schoolbesturen bij het versterken van de pedagogische basis binnen de school met het instrument van de Lokaal Educatieve Agenda 2020-2024.
2023 - 2026	Op basis van het IHP 2018 is gestart met een aantal nieuwbouwprojecten. We voeren deze projecten uit in 2023 en verder.	Wij nemen kansengelijkheid en passend onderwijs op als speerpunten in de Lokaal Educatieve Agenda.
	We stimuleren scholen om te komen tot groene schoolpleinen.	We voeren het Uitvoeringsprogramma Onderwijsachterstanden 2022-2026 uit.
	We leveren vier nieuwe schoolgebouwen op.	We maken het project Kinderopvang Plus structureel.
		We volgen het programma de Gelijke Kansen Alliantie.
MIDDELEN 2023	-	Structureel €50.000 voor Kinderopvang Plus.
AFWIJKINGEN	-	-

Cultuur

AMBITIE	We versterken het rijke culturele leven in de gemeente en maken het zichtbaar. Dit doen wij door het nastreven van de doelen uit het Uitvoeringsprogramma Cultuur. We zetten in op culturele vorming en participatie van iedereen en vooral van de jeugd. Via kunst en cultuur zetten we in op het meer zichtbaar maken van de identiteit van de kernen. We verbinden verschillende culturele organisaties en initiatieven in de gemeente en versterken het cultureel ondernemerschap. Cultuur moet ook toegankelijk blijven voor mensen met minder financiële middelen.	
ER-DOEL	Meer inwoners ervaren een gezonde en cultuurrijke leefomgeving.	
SUBDOELEN	Meer cultuurparticipatie door jong en oud.	Betere zichtbaarheid van de identiteit van de kernen door de inzet van kunst en cultuur.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Percentage deelname jeugdfonds cultuur. · Percentage dat geen lid is van vereniging of organisatie in klas 4 van het voorgezet onderwijs (www.eengezonderhollandsmidden.nl). · Aantal scholen en culturele instellingen dat deelneemt aan het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 	
INSPANNINGEN 2023	We verbinden culturele instellingen en verenigingen met elkaar én met de maatschappelijke partners.	We stellen met de historische en archeologische verenigingen een plan op om de identiteit per kern zichtbaar te maken. Dat doen we door bijvoorbeeld buitenkunst en verhalen.
	We maken het culturele aanbod laagdrempelig toegankelijk via het platform Krimpenerwaard Actief.	We ontwikkelen een visie t.a.v. maatschappelijke voorzieningen voor vitale kernen (relatie met programma 8). Hierin nemen wij de bibliotheek mee.
	We nemen actief deel aan het subsidieprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024.	We evalueren de inzet van de tijdelijk extra middelen voor het Zilvermuseum en nemen die uitkomsten mee in de besluitvorming over het vervolg.
MIDDELEN 2023	-	-
AFWIJKINGEN	-	Vanuit het Rijk worden middelen voor het herstel van het bibliotheekstelsel beschikbaar gesteld, voor het wegwerken van de zogenaamde 'witte vlekken' in de gemeente. In de Krimpenerwaard gaat het hierbij om Stolwijk en Haastrecht. Hiervoor wordt in mei 2023 een aanvraag gedaan bij het Rijk voor 80% financiering van deze locaties. Vanuit de gemeente is 20% cofinanciering nodig. Deze middelen vragen we aan om ons voor te bereiden op de zorgplicht die per 2025 zal ingaan (de financiële mutatie wordt opgenomen).

Sport

AMBITIE	We willen de maatschappelijke kracht van sport benutten. Dit doen we samen met sportaanbieders, welzijnsinstellingen en onderwijs. Naast sport bij een vereniging stimuleren we bewegen en sporten in de openbare ruimte. Sport moet toegankelijk zijn en blijven voor mensen met minder financiële middelen.	
ER-DOEL	Meer inwoners bewegen voldoende.	
SUBDOELEN	Meer inwoners hebben een gezonde levensstijl en gezond gewicht.	Meer samenwerking met en tussen sportaanbieders en andere maatschappelijke partners.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> Percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl). Percentage inwoners met overgewicht. (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl) 	
INSPANNINGEN 2023	We voeren activiteiten uit volgens de ambities van het lokale Sportakkoord met ondersteuning van buurtsportcoaches.	We voeren het Sportaccommodatieplan uit en evalueren de Sportnota.
	We voeren het Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2020-2023 uit, waaronder het project Gezonde School.	We begeleiden verenigingen om toekomstbestendige en vitale organisaties te zijn met de inzet van buurtsportcoaches.
	We maken de inzet van het Volwassenfonds Sport & Cultuur structureel.	We zoeken de samenwerking met partijen in de openbare ruimte en sportaanbieders om de beweegvriendelijkheid van de omgeving te optimaliseren.
MIDDELEN 2023	Structureel €70.000 voor Volwassenfonds Sport & Cultuur.	-
AFWIJKINGEN	-	-

Recreatie en Toerisme

AMBITIE	Wij faciliteren en stimuleren nieuwe bestaande recreatieve voorzieningen, waaronder overnachtingsmogelijkheden. Wij staan voor een integrale benadering en de koppeling van streekproducten met de promotie van het toerisme.	
ER-DOEL	We stimuleren meer voorzieningen voor recreatief en toeristisch bezoek en verblijf.	
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> Aantal overnachtingen in de Krimpenerwaard (bron: SVHW). Aantal banen in de sector R&T (bron: LISA). 	
INSPANNINGEN 2023	We verbinden marketingorganisaties, Voedselfamilie en aan streekproduct-gerelateerde organisaties.	
	We voeren een herhaalonderzoek uit (vervolg 1-meting Toeristische Monitor).	
	We stimuleren en faciliteren initiatieven die bijdragen aan de overnachtingsmogelijkheden in de Krimpenerwaard, zoals campererven of overnachten bij de boer.	
MIDDELEN 2023	Incidenteel €50.000 voor NNN.	
AFWIJKINGEN	-	

Financieel overzicht

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Exploitatie							
Lasten	-18.016	-19.429	-397	-19.826	-226	-246	-216
Baten	3.979	2.764	185	2.949	103	103	103
Totaal Exploitatie	-14.037	-16.665	-212	-16.877	-124	-144	-114
Mutaties Reserves							
Storting	-874	-976	-	-976	-	-	-
Onttrekking	1.958	2.225	-	2.225	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	1.084	1.250	-	1.250	-	-	-
Programma totaal	-12.953	-15.415	-212	-15.628	-124	-144	-114

Budgetmutaties

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
Exploitatie				
Correctie verhuur basisonderwijs				
De verhuur opbrengsten voor huisvesting basisonderwijs zijn te laag opgenomen in de begroting en worden gecorrigeerd. Het structurele voordeel bedraagt € 53.000.	53	53	53	53
Indexatie leerlingenvervoer				
De tarieven voor leerlingenvervoer zijn geïndexeerd met de NEA-index. Dit indexatiepercentage is hoger dan het indexatiepercentage waar het gemeentelijk budget mee is geïndexeerd. Het budget voor leerlingenvervoer dient derhalve structureel te worden verhoogd met € 165.000.	-165	-165	-165	-165
Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)				
Vanaf 1 januari 2023 hebben gemeenten de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het IDO (Informatiepunt Digitale Overheid) en ontvangen hier een specifieke uitkering voor. Deze uitkering krijgt een wettelijke verankering in het de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). Deze wet gaat, naar verwachting, op 1 januari 2024 in en hierin staat o.a. opgenomen dat inwoners recht hebben op digitale communicatie met bestuursorganen.	-56			
Dekking exploitatie SPUK uitkering	56			
Inhuur formatie extra taken				
De aanpassingen in de formatie en inhuur zijn toegelicht in de samenvatting.		50		
Kosten tijdelijke huisvesting Schoonh. College				
Op basis van de verordening onderwijshuisvesting is de gemeente verantwoordelijk om voldoende onderwijsruimte voor scholen beschikbaar te stellen. De huur van de tijdelijke lokalen bij het Schoonhovens College is voor rekening van de gemeente.	-60	-60	-30	
Prijsstijging groencontract				
Het groencontract met Promen is in 2023 verlengd. Door de prijsindexatie en aanpassing van het areaal nemen de lasten structureel met € 60.000 toe.	-60	-60	-60	-60
Budget Oekraïne 2023				
De opvang van gevluchte Oekraïners gaat in 2023 volop door. De middelen zijn bestemd voor de langdurige opvang, bijzondere kostenregeling, leerlingenvervoer en inhuur ter ondersteuning van de ambtelijke organisatie. Vanuit het Rijk zijn de middelen hiervoor reeds beschikt en wordt met voorgestelde wijziging verwerkt in de begroting. Het restant van de middelen wordt gestort in de algemene reserve.	-25			
Totaal Exploitatie	-257	-182	-202	-172

Investerings

Voor dit programma zijn geen aanvullende aanvragen opgenomen.

SOCIAAL DOMEIN

Dit Programma richt zich op de vraagstukken over welzijn, welbevinden van en (inkomens-) ondersteuning aan inwoners. We versterken de zelfredzaamheid en onderlinge verbondenheid van inwoners en bieden een vangnet waar nodig.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van de transformatieopgave (van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'), die volgt uit de transitie van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet.

Ontwikkelingen 2023

Het Rijk heeft aangekondigd vanaf 2023 structureel extra middelen aan de gemeente beschikbaar te stellen om publieke en maatschappelijke voorzieningen te compenseren. Bij de tweede tussentijdse rapportage wordt hier verder invulling aan gegeven.

Speerpunten collegeprogramma

Onderstaand zijn de speerpunten uit het collegeprogramma "Vitaal vooruit!" met betrekking tot dit programma uitgewerkt voor het begrotingsjaar 2023.

Veerkracht en mentale gezondheid

AMBITIE	We zetten in op het mentaal welbevinden van onze inwoners, waarbij we een focus leggen op het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen en jongeren en het bespreekbaar maken van mentale problemen (taboes doorbreken) om erger te voorkomen. In het bijzonder onder onze jongeren. We zetten in op het faciliteren van informele en sociale steun. Inwoners moeten het zelf doen, maar niet alleen. We richten ons niet op de problemen, maar op de kansen. We zoeken actief naar (normaliserende) activiteiten en mogelijkheden in de buurt om de talenten van jong en oud verder te ontwikkelen.	
ER-DOEL	Meer sociale samenhang in de kernen.	
SUBDOELEN	Minder sociale eenzaamheid onder ouderen en jongeren.	Meer inwoners maken gebruik van informele en sociale netwerken.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Percentage ernstige eenzaamheid onder 65+ (www.eengezonderhollandsmidden.nl). · Percentage hoog risico op angststoornissen en depressie (19-64 jaar) (www.eengezonderhollandsmidden.nl). · Score verbondenheid met de buurt (Bron: www.waarstaatjegemeente.nl). · Score voorzieningenniveau (Bron: www.waarstaatjegemeente.nl). · •Vertrouwen in de toekomst onder 15- en 16- jarigen (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl). 	
INSPANNINGEN 2023	We verbinden naast Welzijn Krimpenerwaard andere maatschappelijke partners aan de Coalitie Een tegen eenzaamheid.	We inventariseren de bestaande voorzieningen per kern, doen onderzoek naar relevante ontwikkelingen en behoeften. Ook ontwikkelen we een visie op maatschappelijke voorzieningen voor vitale kernen.
	We maken de inzet van de Wijk GGD'er structureel.	We sturen het Preventieteam aan op het ontwikkelen van projecten die bijdragen aan het versterken van de sociale basis en sociale netwerken (bijvoorbeeld: Welzijn op recept)
	We faciliteren respitzorg aan huis ter ondersteuning van de mantelzorgers.	We stellen een budget beschikbaar, om zo voor én door inwoners georganiseerde ontmoetingen in de wijk of buurt te versterken.
MIDDELEN 2023	Jaarlijks € 42.000 voor Wijk GGD.	-
AFWIJKINGEN	-	-

Leefstijl en lichamelijke gezondheid

AMBITIE	Een gezonde leefstijl is van invloed op de lichamelijke gezondheid. We bevorderen sport en bewegen in samenwerking met lokale organisaties. We zetten in op een rookvrije generatie. Wij zetten preventief in op het terugdringen van drank- en drugsgebruik, gok- en seksverslaving en andere verslavingsvormen.	
ER-DOEL	Meer inwoners hebben een gezonde levensstijl.	
SUBDOELEN	Minder roken, drank- en drugsgebruik en andere verslavingsvormen onder jongeren.	Meer inwoners groeien op in een gezonde omgeving.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn. · Percentage inwoners met overgewicht. · Percentage inwoners van 18 jaar en ouder die een goede gezondheid ervaren. · Percentage middelengebruik onder jongeren (al deze indicatoren: bron www.eengezonderhollandsmidden.nl). 	
INSPANNINGEN 2023	We voeren het Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2020-2023 uit. Dit doen wij onder andere met projecten als Kansrijke Start (gericht op aanstaande ouders zodat hun kinderen een zo goed mogelijke start hebben in de 1e 1000 dagen van hun leven), Voel je Goed (leefstijlinterventie gericht op laaggeletterden en overgewicht) en het tegengaan van middelengebruik.	We realiseren een beweegvriendelijke leefomgeving (bijvoorbeeld QR-route) in de openbare ruimte in en rondom de kernen.
	We stellen een nieuw Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2024-2028 op.	
2023-2024	We intensiveren het plan van aanpak Tegengaan middelengebruik in samenwerking met maatschappelijke partners	
MIDDELEN 2023	-	-
AFWIJKINGEN	-	-

Sociale leefomgeving

AMBITIE	We zetten ons in voor een veilige sociale leefomgeving. De komende jaren zetten we ons in voor een goede integratie van nieuwe inwoners van de gemeente Krimpenerwaard. We verbeteren de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. We nemen stelling tegen racisme en discriminatie.	
ER-DOEL	Meer inwoners voelen zich verbonden met elkaar.	
SUBDOELEN	Meer sociale veiligheid in de kernen, de wijken en gezinnen.	Meer inwoners ervaren een inclusieve leefomgeving.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Score verbondenheid met de buurt (bron: waarstaatjegemeente.nl). · Percentage meldingen van discriminatie (bron: monitor discriminatie). · Score sociale veiligheid (bron: waarstaatjegemeente.nl). 	
INSPANNINGEN 2023	We zetten het antidiscriminatiebureau intensiever in. Dat doen we door hun werkzaamheden bekend te maken onder scholen en maatschappelijke instellingen.	We voeren het Uitvoeringsprogramma Inburgering 2022-2027 uit. Dan doen we door onder andere passende leerwerktrajecten aan te bieden aan nieuwkomers. Hierbij combineren we taallessen met participatie-activiteiten zoals (vrijwilligers)werk.
	We voeren het Uitvoeringsprogramma Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2021-2023 uit. Ook zetten we een nieuw programma 2024-2028 op.	
MIDDELEN 2023	-	-
AFWIJKINGEN	-	-

Sociaal economische status

AMBITIE	We vinden het belangrijk dat al onze inwoners mee kunnen doen in de samenleving en gelijke kansen krijgen, iedereen naar eigen vermogen. Daarbij is het belangrijk dat iedereen een bestaanszekerheid kan opbouwen. Dat is niet voor alle inwoners vanzelfsprekend, deze inwoners ondersteunen wij. Kinderen die opgroeien in huishoudens met een laag inkomen krijgen onze specifieke aandacht.	
ER-DOEL	Meer inwoners doen mee naar vermogen.	
SUBDOELEN	Meer inwoners hebben duurzaam betaald werk of doen mee naar vermogen.	Meer inwoners met een laag inkomen hebben bestaanszekerheid.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Percentage inwoners dat door een traject meer kans op een baan krijgt (bron: cliëntervaringsonderzoek). · Percentage uitstroom uit de bijstand (bron: divosa). · Score aantal gerealiseerde banen beschut werk (bron: Csam). · Score aantal succesvol afgesloten schuldhulpverleningstrajecten. · Score bereik minimaregelingen (onder andere kinderen) (cbs). · Eigen kracht (burgerpeiling, waarstaatjegemeente.nl). 	
INSPANNINGEN 2023	We nemen deel aan een regionale werkorganisatie. Hierbij krijgen ondernemers, werkenden en werkzoekenden optimaal ondersteuning en advies op het gebied van werk en een leven lang ontwikkelen.	We evalueren het minimabeleid en vergroten het bereik van de minimaregelingen.
	We voeren het Taalpact 2021-2024 uit. Ook bereiden een nieuw Taalpact voor. Dat doen we in samenwerking met onderwijs, ondernemers, bibliotheek en andere relevante maatschappelijke partners.	We voeren het project Vroegsignalering Schulden en het regionale project Jongerenperspectief schulden uit.
	We starten binnen de gemeenschappelijke regeling Promen het evaluatieproces van het Hoofdlijnenbesluit Toekomst Promen 2018-2025.	We voeren het project Nederlandse Schuldhulproute uit.
	We brengen de armoede in Krimpenerwaard (inclusief werkende armen) in kaart.	
MIDDELEN 2023	-	-
AFWIJKINGEN	-	-

Organisatie en financiën van zorg

AMBITIE	Als gemeente én samenleving zullen we de komende jaren keuzes moeten maken om te komen tot een goede afbakening van wat wel en niet onder (jeugd)zorg én de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. We zetten in op meer laagdrempelige en vroegtijdige ondersteuning en het vergroten van de nabijheid van zorgaanbieders. Daarnaast is samenwerking tussen gemeente, het preventieteam, huisartsen, Welzijn Krimpenerwaard, (passend) onderwijs, jeugdwerkers en zorgaanbieders essentieel. We maken duidelijke afspraken en voeren adequate controle uit op de financiën.	
ER-DOEL	We zetten in op een robuuster systeem en het meer versterken van het informele netwerk.	
SUBDOELEN	Meer passend aanbod en verbindingen in het preventief domein.	Meer inzet op (financiële) doelmatigheid bij maatwerkvoorzieningen zorg.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Aantal unieke cliënten jeugd (bron: Csam). · Percentage herhaald beroep op jeugdzorg (bron: CBS). · Percentage positief tegenover effect ondersteuning (jeugdigen) (bron: clientenervaringsonderzoek). · Aantal unieke Wmo-clieënten (bron:Csam). · Percentage positief tegenover effect Wmo-ondersteuning (bron: clientenervaringsonderzoek).. · Sociaal vangnet (bron: burgerpeiling, www.waarstaatjegemeente.nl). 	
INSPANNINGEN 2023	We voeren pilots en projecten uit. Zoals Aanpak complexe scheidingen, Jeugdondersteuner Huisartsen en Welzijn op recept. Maar ook andere projecten die wij noemen onder andere ambities, zoals Kinderopvang Plus en Wijk GGD. Deze projecten zijn gericht op normaliseren, vroegsignalering en preventie.	We komen tot nieuwe inkoopkaders voor 2025 in regionaal verband.
	We geven invulling aan het opdrachtgeverschap van het Sociaal Preventieteam. We sturen via de subsidieverstrekking voor het gezamenlijke werkplan van de partners van het Sociaal Preventieteam.	We versterken de integrale werkwijze in de toegang Sociaal Domein.
		We verstevigen de samenwerkingsstructuur in de regio.
MIDDELEN 2023	<p>Structureel €50.000 voor 2e Jeugdondersteuner.</p> <p>Structureel €30.000 voor aanpak complexe scheidingen.</p> <p>Structureel €83.000 voor Preventieteam.</p>	<p>Structureel €150.000 voor samenwerkingsstructuur regio</p> <p>Structureel: Toegang Sociaal Domein PM</p>
AFWIJKINGEN	-	-

Financieel overzicht

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Exploitatie							
Lasten	-65.892	-65.660	-3.848	-69.508	360	480	621
Baten	18.122	12.324	5.404	17.728	60	60	60
Totaal Exploitatie	-47.771	-53.336	1.556	-51.780	420	540	681
Mutaties Reserves							
Storting	-2.029	-	-1.094	-1.094	-	-	-
Onttrekking	1.202	2.055	75	2.130	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	-827	2.055	-1.019	1.036	-	-	-
Programma totaal	-48.597	-51.281	537	-50.744	420	540	681

Budgetmutaties

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
Exploitatie				
Aanvraag formatie				
De aanpassingen in de formatie en inhuur zijn toegelicht in de samenvatting.	-364	-728	-728	-728
Eigen bijdrage Wmo voorzieningen				
Door een stijgend gebruik van Wmo voorzieningen, stijgen ook de inkomsten vanuit de eigen bijdrage voor dergelijke voorzieningen. De hogere structurele opbrengsten bedragen €60.000.	60	60	60	60
Huurlasten subsidie Huisvesting 't Huis van Noord				
Voor de verhuizing van 't Huis van Noord naar basisschool de Vlieger wordt voorgesteld om eenmalig een budget beschikbaar te stellen van € 140.000. De subsidie voor structurele huurlasten stijgt met € 15.000 vanaf 2024.	-140	-15	-15	-15
Indexatie minimaregelingen en bijzondere bijstand				
Voor een aantal regelingen bij bijzondere bijstand en minimebeleid zijn de tarieven hoger geïndexeerd dan de gemeentelijke budgetten. Derhalve ontstaat er een tekort van € 56.000. Dit zal structureel aan de budgetten toegevoegd moeten worden om regelingen in dit huidige vorm te kunnen continueren. Voorbeelden van genoemde regelingen zijn Participatie en Werk, Maatschappelijke deelname voor ouderen, individuele inkomensvoetstuk en studietoelage.	-56	-56	-56	-56
Meerkosten zorgaanbieders vanwege corona				
Zorgaanbieders kunnen in 2023 nog meerkosten indienen die zij in 2022 hebben gemaakt vanwege de beperkende coronamaatregelen. De verwachting is dat hier € 50.000 voor benodigd is. De lasten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve COVID-19.	-50			
Ondernemingsplan 2023 Promen				
Het ondernemingsplan 2023 van de gemeenschappelijke regeling Promen ten behoeve van sociale werkvoorziening is vastgesteld in de raadsvergadering van 13 december 2022. Met deze budgetmutatie wordt het genomen besluit verwerkt.	134	208	256	325
Uitbreiding schoolmaatschappelijk werk				
De uren schoolmaatschappelijk werk op het primair onderwijs worden met ingang van het schooljaar 2023-2024 uitgebreid richting de urennormering die vastgesteld is aan de hand van de taakomschrijving van de schoolmaatschappelijk werker en het leerlingen aantal van een school. De extra lasten bedragen jaarlijks €144.000.	-72	-144	-72	

Budget Oekraïne 2023				
De opvang van gevluchte Oekraïners gaat in 2023 volop door. De middelen zijn bestemd voor de langdurige opvang, bijzondere kostenregeling, leerlingenvervoer en inhuur ter ondersteuning van de ambtelijke organisatie. Vanuit het Rijk zijn de middelen hiervoor reeds beschikt en wordt met voorgestelde wijziging verwerkt in de begroting. Het restant van de middelen wordt gestort in de Algemene reserve.	-4.225			
Dekking inkomsten Rijk	5.344			
Structurele effecten Jeugd				
Conform de reguliere systematiek waarmee we als gemeente begroten in het sociaal domein, zoals recent gepresenteerd aan auditcommissie en woordvoerders sociaal domein van de fracties, herijken we de lopende budgetten in de eerste tussentijdse rapportage 2023 op basis van de realisatie over 2022 en de indexcijfers voor 2023. Op die manier stellen we de budgetten vast met het laatste bekende prijseffect in de vorm van het meest recente indexcijfer en met het laatst bekende aantal effect op basis van de realisatie over het afgelopen jaar. Voor de budgetten inzake Jeugdzorg betekent dit voor het eerst in jaren een neerwaartse bijstelling van de budgetten. Dit wordt veroorzaakt door de invoering van het gewijzigde woonplaatsbeginsel in de jeugdwet per 1-1-2022. Hierdoor is er een verschuiving van de verantwoordelijkheid voor de zorgkosten tussen gemeenten ontstaan. Het voordelige structurele effect dat in deze tussentijdse rapportage verwerkt zal worden bedraagt € 843.000.	843	843	843	843
Structurele effecten WMO				
Conform de reguliere systematiek waarmee we als gemeente begroten in het sociaal domein, zoals recent gepresenteerd aan auditcommissie en woordvoerders sociaal domein van de fracties, herijken we de lopende budgetten in de eerste tussentijdse rapportage 2023 op basis van de realisatie over 2022 en de indexcijfers voor 2023. Op die manier stellen we de budgetten vast met het laatste bekende prijseffect in de vorm van het meest recente indexcijfer en met het laatst bekende aantal effect op basis van de realisatie over het afgelopen jaar. Voor de budgetten inzake Wmo betekent dit voor het eerst in jaren een neerwaartse bijstelling van de budgetten. Dit wordt veroorzaakt door het afvlakken van het aantal aanvragen. Het voordelige structurele effect dat in deze tussentijdse rapportage verwerkt zal worden bedraagt € 461.000.	461	461	461	461
Totaal Exploitatie	2.074	628	748	889
Mutaties Reserves				
Meerkosten zorgaanbieders vanwege corona				
Reserve COVID-19	50			
Budget Oekraïne 2023				
Storting AR vrij vermogen	-1.094			
Totaal Mutaties Reserves	-1.044			

Investerings

Voor dit programma zijn geen aanvullende aanvragen opgenomen.

VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard aan het behouden en bevorderen van een gezonde en duurzame leefomgeving.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van taken op het gebied van volksgezondheid, milieu, klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit en dierenwelzijn.

Ontwikkelingen 2023

Ten opzichte van de begroting zijn geen recente ontwikkelingen.

Speerpunten collegeprogramma

Onderstaand zijn de speerpunten uit het collegeprogramma "Vitaal vooruit!" met betrekking tot dit programma uitgewerkt voor het begrotingsjaar 2023.

Klimaatadaptatie

AMBITIE	Het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte en het stimuleren van inwoners en ondernemers om in het particulier grondgebied zo veel mogelijk klimaatadaptieve maatregelen toe te passen.
ER-DOEL	We richten samen met onze inwoners en ondernemers de buitenruimte klimaatbestendiger en waterrobuuster in.
WE METEN	De kwetsbaarheden in ons gebied met betrekking tot extreme neerslag, hitte, droogte en overstroming.
INSPANNINGEN 2023 - 2026	We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie van het Omgevingsprogramma Riolering en Klimaatadaptatie.
	We stellen een communicatiestrategie Klimaatadaptatie op om inwoners, bedrijven en organisaties te informeren over klimaatadaptatie.
	We stellen een Hitteplan op. Dit moet schade aan infrastructuur voorkomen en hitte gerelateerde gezondheids- en welzijnsproblemen voorkomen, beperken en aanpakken.
MIDDELEN 2023	Incidenteel €50.000 voor advieskosten voor de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie uit het omgevingsprogramma Riolering en Klimaatadaptatie. Dekking uit voorziening Riolering.
AFWIJKINGEN	-

Energietransitie

AMBITIE	We onderstrepen de urgentie van de energietransitie. Hierbij zetten we in op zowel het opwekken van duurzame elektriciteit, maar zeker ook op energiebesparing. We werken samen in de regio en staan open voor innovatieve ontwikkelingen en technieken. Mede om te zorgen voor een stabiel stroomnet, samen met de coöperaties. We hebben zoekgebieden aangewezen waarbij we lokale betrokkenheid en ondernemerschap stimuleren. We geven de voorkeur aan het opwekken van zonne-energie op die plekken die andere of bestaande functies versterken. Denk aan zon op daken of bij grote parkeerplaatsen.
ER-DOEL	We zetten in op minder gebruik van fossiele energie en meer op hernieuwbare energie.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · C02-uitstoot in de Krimpenerwaard (Klimaatmonitor). · Energieverbruik (Klimaatmonitor). · Hoeveelheid hernieuwbare energie (Klimaatmonitor).
INSPANNINGEN 2023 - 2026	<p>We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan warmtevisie.</p> <p>We stellen een RES (Regionale Energie Strategie) 2.0 op en voeren RES-ambities uit.</p> <p>We stellen ruimtelijke beleidskaders kleinschalige energie-opwek op. Om zo meer kleinschalige hernieuwbare opwek te stimuleren (in 2023 beleidskader kleinschalige zonnevelden).</p> <p>We zetten de duurzaamheidslening voort zodat meer inwoners hier gebruik van kunnen maken om hun woning te isoleren en hernieuwbare energie op te wekken.</p> <p>We werken een subsidieregeling “van het gas af” uit.</p> <p>We maken met de woningbouwcorporaties samen afspraken over verduurzaming huurwoningbestand.</p> <p>We voeren de rijksregelingen uit als daar extra middelen beschikbaar voor worden gesteld.</p>
MIDDELEN 2023	<p>Incidenteel € 356.000 voor uitvoering energietransitie</p> <p>Incidenteel € 1.250.000 voor duurzaamheidsleningen (revolverend fonds)</p> <p>Structureel € 20.000 voor subsidieregeling aardgasvrij.</p>
AFWIJKINGEN	Er is een specifieke uitkering aangevraagd voor de uitvoering van het klimaatbeleid. In het tweede kwartaal van 2023 wordt het bedrag beschikbaar gesteld. De verwerking vindt plaats in de tweede tussentijdse rapportage.

Benutten van grondstoffen

AMBITIE	We zetten nog meer in op het stimuleren van afvalscheiding. Hierbij onderzoeken we de mogelijkheid voor (gedeeltelijke) nascheiding van afval.
ER-DOEL	We willen meer grondstoffen uit het restafval benutten.
WE METEN	Het aandeel van fijn en grof huishoudelijk restafval in kilogram per inwoner per jaar.
INSPANNINGEN 2023	<p>We voeren een onderzoek uit naar de mogelijkheden om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meer grondstoffen gescheiden in te zamelen en het volume restafval te verlagen. • met nascheiding het aandeel van grondstoffen uit het restafval verder te verhogen. <p>We voeren een bewustwordingscampagne voor inwoners uit.</p> <p>We starten met de bouw van een milieustraat voor alle inwoners van de gemeente Krimpenerwaard.</p>
MIDDELEN 2023	Incidenteel: €60.000,- voor bewustwordingscampagne
AFWIJKINGEN	-

Samen de biodiversiteit vergroten

AMBITIE	De diversiteit en soortenrijkdom staan onder druk en vragen om maatregelen. Binnen de kernen zetten wij in op bevordering van diversiteit van soorten. Denk aan natuurvriendelijke oevers, variatie in de beplanting en een flexibel snoei- en maaibeleid.
ER-DOEL	Samen met inwoners en andere overheden de biodiversiteit vergroten.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Het aantal bomen in de kernen en het aantal uitgedeelde bomen. · Het aandeel nieuwbouwprojecten waarbij een afspraak is gemaakt over het vergroten van de biodiversiteit. · Het aantal verleende subsidies voor biodiversiteitsinitiatieven.
INSPANNINGEN 2023 - 2026	We planten bomen in de openbare ruimte en delen bomen uit aan particulieren.
	We beheren bermen en oevers zoveel mogelijk ecologisch. Dat beheer zetten we voort.
	We voeren projecten Operatie Steenbreek en Prachtlint uit.
	We ondersteunen biodiversiteitsinitiatieven van inwoners met subsidie.
	We werken samen met gebiedspartners om de rivierkreeftenproblematiek onder de aandacht te brengen bij LNV en we werken mee aan bewustwordingscampagnes over de bestrijding van invasieve soorten/ exoten.
MIDDELEN 2023	Structureel €10.000 voor initiatieven van inwoners op het gebied van biodiversiteit.
AFWIJKINGEN	-

Betrokkenheid bij het beheer van de openbare ruimte

AMBITIE	De openbare buitenruimte is van ons allemaal. Daarom betrekken we inwoners actief bij het beheer en onderhoud ervan.
ER-DOEL	We vergroten de tevredenheid en betrokkenheid van onze inwoners met het beheer van de openbare ruimte.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · De tevredenheid over de leefomgeving en dienstverlening (door burgerpeiling) · De beoordeling van de fysieke leefomgevingskwaliteit (door Kwaliteitsmonitor Sociaal Domein)
INSPANNINGEN 2023 - 2026	We intensiveren de communicatie over het beheer (welke kwaliteit kan de inwoner verwachten, wat is de afspraak) en houden de aannemer aan deze afspraken.
	We zetten in op participatie bij het werken in de openbare ruimte. We gebruiken daarbij goede voorbeelden. Zowel uit pilots als van andere gemeenten.
MIDDELEN 2023	-
AFWIJKINGEN	-

Financieel overzicht

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Exploitatie							
Lasten	-18.562	-20.310	162	-20.148	189	189	189
Baten	15.526	16.058	-	16.058	-	-	-
Totaal Exploitatie	-3.036	-4.252	162	-4.090	189	189	189
Mutaties Reserves							
Storting	-683	-268	-	-268	-	-	-
Onttrekking	640	623	120	743	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	-43	355	120	475	-	-	-
Programma totaal	-3.079	-3.897	282	-3.614	189	189	189

Budgetmutaties

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
Exploitatie				
Begraafplaatsen snoeien groot onderhoud				
De bosplantsoenen op de begraafplaatsen Gouderak, Ouderkerk a/d IJssel, Krimpen a/d Lek, Lekkerkerk en Ammerstol zijn toe aan groot groen onderhoud. Capaciteitsgebrek heeft er toe geleid dat deze bosplantsoenen wat achterstallig in onderhoud zijn geraakt. De totale kosten worden geraamd op € 120.000, de lasten worden gedekt uit de reserve begraafplaatsen.	-120			
Jaarprogramma Milieu ODMH aanpassing budget				
Het jaarprogramma milieu 2023 van de ODMH is vastgesteld. Daarnaast zijn in het jaarprogramma projecten opgenomen die bijdragen aan de ambities van de gemeente op het gebied van duurzaamheid, klimaatverandering en circulariteit. In de begroting zijn de bodemtaken ook opgenomen die met de inwerkingtreding van de Omgevingswet naar de gemeente zouden komen. Deze wet is uitgesteld en daarom kan dit budget vervallen.	128			
Totaal Exploitatie	8			
Mutaties Reserves				
Begraafplaatsen snoeien groot onderhoud				
Reserve begraafplaatsen	120			
Totaal Mutaties Reserves	120			

Investerings

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
Begraafplaatsen snoeien groot onderhoud				
De bosplantsoenen op de begraafplaatsen Gouderak, Ouderkerk a/d IJssel, Krimpen a/d Lek, Lekkerkerk en Ammerstol zijn toe aan groot groen onderhoud. Capaciteitsgebrek heeft er toe geleid dat deze bosplantsoenen wat achterstallig in onderhoud zijn geraakt. De totale kosten worden geraamd op € 120.000, de lasten worden gedekt uit de reserve begraafplaatsen.	-120			
Samenvoegen kredieten rioelhogedrukspuiten				
Twee bestaande kredieten voor de aanschaf van rioelhogedrukspuiten worden samengevoegd om zo één meer flexibele rioelhogedrukspuit aan te schaffen. Deze keuze is vooruitlopend op de samenvoeging van de vier werven naar één werf.	-35			
Dekking WBS	35			
VGRP investeringen 2018				
Het gevoteerde budget voor de vGRP projectenportefeuille 2018 moet worden aangepast naar de actuele inzichten. Het betreft wijzigingen in de scope en prijsverschillen op de diverse projecten. De lasten worden gedekt uit de voorziening vGRP.	-98			

VGRP investeringen 2020				
Het gevoteerde budget voor de vGRP projectenportefeuille 2020 moet worden aangepast naar de actuele inzichten. Het betreft wijzigingen in de scope en prijsverschillen op de diverse projecten. De lasten worden gedekt uit de voorziening vGRP.	-774			
VGRP investeringen 2021				
Het gevoteerde budget voor de vGRP projectenportefeuille 2021 moet worden aangepast naar de actuele inzichten. het betreft wijzigingen in de scope en prijsverschillen op de diverse projecten. De lasten worden gedekt uit de voorziening vGRP.	-335			
Totaal mutaties op programma	-1.327			

VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Dit programma richt zich op ontwikkeling en behoud van een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

In dit programma zijn middelen opgenomen voor advisering op het gebied van wonen en de kwaliteit van de leefomgeving, het uitvoeren van projecten en voeren van grondexploitaties, het faciliteren van ontwikkelingen van inwoners en ondernemers, het begeleiden van bestemmingsplannen en het afgeven van en toetsen van aanvragen voor omgevingsvergunningen. Door de introductie van de Omgevingswet veranderen veel van de bestaande instrumenten en werkwijzen.

Ontwikkelingen 2023

Ten opzichte van de begroting zijn geen recente ontwikkelingen.

Speerpunten collegeprogramma

Onderstaand zijn de speerpunten uit het collegeprogramma "Vitaal vooruit!" met betrekking tot dit programma uitgewerkt voor het begrotingsjaar 2023.

Leefbaarheid en vitaliteit

AMBITIE	De ambitie is om vitaliteit en leefbaarheid niet te laten begrenzen door schijnbare onmogelijkheden (zoals regelgeving van hogere overheden of conflicterende belangen). Met daadkracht willen we ons laten leiden door wat goed is voor de Krimpenerwaard. We gaan uit van onze eigen kracht! De Strategische visie Krimpenerwaard schetst in de optie "Schouders eronder" (en op onderdelen "Met brede blik) onze ambitie. Hier gaan we actief mee aan de slag. We zetten in op het instrument van actieve grondpolitiek indien het bijdraagt aan het realiseren van deze maatschappelijke doelen.
ER-DOEL	We versterken de vitaliteit en leefbaarheid van onze gemeente.
WE METEN	<ul style="list-style-type: none"> · Leefbarometer (ministerie BZK). · Sociale verbondenheid met de buurt.
INSPANNINGEN 2023	We stellen een strategische agenda op en werken deze uit in concrete plannen en instrumenten. Hierin kijken we integraal naar de Omgevingsvisie en strategische visie. In de agenda komen verschillende sectorale beleidsstukken samen. Zoals de woonvisie, bedrijventerreinenstrategie en de visie op maatschappelijke voorzieningen. We voeren een actief lobbytraject richting onder andere de provincie. Dit doen we voor bewustwording en ondersteuning bij onze ambities voor leefbaarheid en vitaliteit.
2023 - 2026	We voeren de strategische agenda uit. We brengen de instrumenten voor grondpolitiek in beeld.
MIDDELEN 2023	Incidenteel €50.000,- voor opstellen en uitwerken strategische agenda
AFWIJKINGEN	-

Kernen

AMBITIE	We stimuleren initiatieven vanuit de kernen die aansluiten bij de behoefte en identiteit van de eigen kern. De gemeente faciliteert hierbij. Dit past bij de nieuwe Omgevingswet. Aan de randen van onze kernen maken we ruimte voor wonen en werken.	
ER-DOEL	We versterken de vitaliteit en leefbaarheid van onze kernen.	
SUBDOEL	We verbeteren de samenwerking tussen de samenleving en de overheid.	We maken meer ruimte voor wonen en werken.
WE METEN	-	
INSPANNINGEN 2023	-	
MIDDELEN 2023	-	
AFWIJKINGEN	-	-

Wonen

AMBITIE	Om de vitaliteit van de kernen te versterken zetten we vol in op het ontwikkelen woningen. Dit doen we in én aansluitend aan de randen van de bestaande kernen. We werken daarbij samen met woningbouwverenigingen. We kijken daarbij ook naar levensloopbestendige woningen, combinaties van wonen en zorg, creatieve woonvormen en andere oplossingen.	
ER-DOEL	We willen meer en sneller woningen realiseren.	
WE METEN	Het aantal nieuwe woningen per jaar (CBS).	
INSPANNINGEN 2023	We ronden een nieuwe woonvisie (inclusief het thema wonen en zorg) en een uitvoeringsprogramma af.	
	We maken meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties.	
2023 - 2026	We maken een versnellingsagenda wonen.	
	We voeren de acties uit het uitvoeringsprogramma van de woonvisie uit. We ontwikkelen instrumenten om de woningmarkt te beïnvloeden.	
	We werken samen met woningcorporaties en marktpartijen aan het realiseren van woningen.	
MIDDELEN 2023	Incidenteel €100.000 voor de versnellingsagenda wonen.	
AFWIJKINGEN	-	

Huisvesting statushouders en opvang asielzoekers

AMBITIE	Wij zetten in op passende opvang van asielzoekers, statushouders en andere vluchtelingen in onze gemeente. Als dat nodig is, werken we mee aan kleinschalige noodopvang met een maximum van 100 asielzoekers voor de duur van maximaal 2 jaar.	
ER-DOEL	-	
WE METEN	-	
INSPANNINGEN 2023	Als er een beroep gedaan wordt op de gemeente voor (nood) opvang, dan onderzoeken wij dit in redelijkheid.	
MIDDELEN 2023	-	
AFWIJKINGEN	-	

Financieel overzicht

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Exploitatie							
Lasten	-8.220	-12.927	-227	-13.154	-127	-127	-27
Baten	6.919	11.033	100	11.133	100	-	-
Totaal Exploitatie	-1.301	-1.894	-127	-2.022	-27	-127	-27
Mutaties Reserves							
Storting	-1.835	-247	-200	-447	-	-	-
Onttrekking	399	858	300	1.158	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	-1.436	612	100	712	-	-	-
Programma totaal	-2.737	-1.283	-27	-1.310	-27	-127	-27

Budgetmutaties

Budgetmutaties x € 1.000, Voordeel (+) Nadeel(-)	2023	2024	2025	2026
Exploitatie				
Inhuur formatie extra taken				
De aanpassingen in de formatie en inhuur zijn toegelicht in de samenvatting.	-100	-100		
Dekking leges	100	100		
Opstellen omgevingsplan				
Voor het verder uitbouwen van het concept wijzigingsbesluit omgevingsplan is de inhuur van een stedenbouwkundig bureau noodzakelijk. Dit gaat de opmaat zijn voor een casco omgevingsplan Krimpenerwaard. De lasten worden gedekt uit de reserve bestemmingsplannen.	-100			
Totaal Exploitatie	-100	0		
Mutaties Reserves				
Aanvulling reserve strategische verwervingen				
Een belangrijk deel van de kosten van verworven vastgoed die ten laste zijn gebracht van de reserve strategische verwervingen, betreft de afdekking van waardemutaties na hertaxatie. De nota Grondbeleid stelt dat vastgoed dat is verworven met het oog op herontwikkeling om de drie jaar dient te worden gehertaxeerd. Om ook voor toekomstige vastgoedaankopen te kunnen voorzien in voldoende dekking van de kosten die ten laste van deze reserve komen, dient deze te worden aangevuld met een bedrag van € 200.000. Deze aanvulling wordt gedekt vanuit de Algemene reserve grondzaken die hiervoor toereikend is.	200			
Storting reserve strategische verwervingen	-200			
Opstellen omgevingsplan				
Reserve bestemmingsplannen	100			
Totaal Mutaties Reserves	100			

Investeringsingen

Voor dit programma zijn geen aanvullende aanvragen opgenomen.

WIJZIGINGEN VAN DE BEGROTING

Wijzigingen

Budgetmutaties x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	1e TR	2023	2024	2025	2026
Bestuur en ondersteuning							
Exploitatie							
Lasten	-27.366	-27.709	-3.214	-30.923	-2.526	-2.311	-2.256
Baten	115.185	113.414	1.135	114.550	-176	-1.089	1.107
Totaal Exploitatie	87.818	85.705	-2.079	83.626	-2.703	-3.401	-1.149
Mutaties Reserves							
Storting	-5.707	-3.519	179	-3.340	5	-9	-23
Onttrekking	8.093	5.112	929	6.041	95	-	-
Totaal Mutaties Reserves	2.386	1.593	1.108	2.701	100	-9	-23
Programma Bestuur en organisatie	90.204	87.298	-971	86.328	-2.603	-3.410	-1.172
Veiligheid							
Exploitatie							
Lasten	-4.971	-5.431	-2	-5.433	-2	-2	-2
Baten	282	142	-	142	-	-	-
Totaal Exploitatie	-4.688	-5.289	-2	-5.291	-2	-2	-2
Mutaties Reserves							
Storting	-	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	-	-	-	-	-	-	-
Programmatotaal Veiligheid	-4.688	-5.289	-2	-5.291	-2	-2	-2
Verkeer, vervoer en waterstaat							
Exploitatie							
Lasten	-10.557	-10.361	-348	-10.709	-165	-163	-160
Baten	1.051	628	258	886	88	88	88
Totaal Exploitatie	-9.507	-9.734	-90	-9.824	-77	-75	-72
Mutaties Reserves							
Storting	-	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	241	424	-	424	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	241	424	-	424	-	-	-
Programmatotaal Verkeer, vervoer etc.	-9.266	-9.309	-90	-9.399	-77	-75	-72
Economie							
Exploitatie							
Lasten	-1.095	-2.112	-	-2.112	-	-	-
Baten	756	672	-	672	-	-	-
Totaal Exploitatie	-339	-1.440	0	-1.440	0	0	0
Mutaties Reserves							
Storting	-189	-801	-	-801	-	-	-
Onttrekking	287	1.417	-	1.417	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	98	616	-	616	-	-	-
Programmatotaal Economie	-241	-824	-	-824	-	-	-

Onderwijs, cultuur, sport en recreatie

Exploitatie							
Lasten	-18.016	-19.429	-397	-19.826	-226	-246	-216
Baten	3.979	2.764	185	2.949	103	103	103
Totaal Exploitatie	-14.037	-16.665	-212	-16.877	-124	-144	-114
Mutaties Reserves							
Storting	-874	-976	-	-976	-	-	-
Onttrekking	1.958	2.225	-	2.225	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	1.084	1.250	-	1.250	-	-	-
Programmatotaal Onderwijs, sport etc.	-12.953	-15.415	-212	-15.628	-124	-144	-114

Sociaal domein

Exploitatie							
Lasten	-65.892	-65.660	-3.848	-69.368	360	480	621
Baten	18.122	12.324	5.404	17.728	60	60	60
Totaal Exploitatie	-47.771	-53.336	1.556	-51.640	420	540	681
Mutaties Reserves							
Storting	-2.029	-	-1.094	-1.094	-	-	-
Onttrekking	1.202	2.055	75	2.130	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	-827	2.055	-1.019	1.036	-	-	-
Programmatotaal Sociaal domein	-48.597	-51.281	537	-50.604	420	540	681

Volksgezondheid en milieu

Exploitatie							
Lasten	-18.562	-20.310	162	-20.148	189	189	189
Baten	15.526	16.058	-	16.058	-	-	-
Totaal Exploitatie	-3.036	-4.252	162	-4.090	189	189	189
Mutaties Reserves							
Storting	-683	-268	-	-268	-	-	-
Onttrekking	640	623	120	743	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	-43	355	120	475	-	-	-
Programmatotaal Volksgezondheid etc.	-3.079	-3.897	282	-3.614	189	189	189

Volkshuisvesting, Leefbaarheid & sted. vernieuwing

Exploitatie							
Lasten	-8.220	-12.927	-227	-13.154	-127	-127	-27
Baten	6.919	11.033	100	11.133	100	-	-
Totaal Exploitatie	-1.301	-1.894	-127	-2.022	-27	-127	-27
Mutaties Reserves							
Storting	-1.835	-247	-200	-447	-	-	-
Onttrekking	399	858	300	1.158	-	-	-
Totaal Mutaties Reserves	-1.436	612	100	712	-	-	-
Programmatotaal Volkshuisvesting etc.	-2.737	-1.283	-27	-1.310	-27	-127	-27

Totaal Jaarrekening/Begroting	8.642	-	-482	-482	-2.224	-3.028	-517
--------------------------------------	--------------	----------	-------------	-------------	---------------	---------------	-------------

BIJLAGEN

Bijlage 1 - Verdeling incidenteel en structureel

Structureel/Incidenteel

Budgetmutaties x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Incidenteel				
Bestuur en ondersteuning	169	-115	-9	-23
Verkeer, vervoer en waterstaat	-10			
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	-39	50		
Sociaal domein	-260			
Volksgezondheid en milieu	93			
Volkshuisvesting, leefomgeving & sted. vernieuwing	0	0		
Totaal Incidenteel	-46	-65	-9	-23
Structureel				
Bestuur en ondersteuning	-1.140	-2.488	-3.401	-1.149
Veiligheid	-2	-2	-2	-2
Verkeer, vervoer en waterstaat	-80	-77	-75	-72
Economie	0	0	0	0
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	-174	-174	-144	-114
Sociaal domein	797	420	540	681
Volksgezondheid en milieu	189	189	189	189
Volkshuisvesting, leefomgeving & sted. vernieuwing	-27	-27	-27	-27
Totaal Structureel	-436	-2.159	-2.919	-494
Rapportage totaal	-482	-2.224	-2.928	-517

Bijlage 2 - Reserves en voorzieningen

Overzicht Reserves

OVERZICHT RESERVES	2023					Saldo aan het eind van het jaar**
	Saldo aan het begin van het jaar**	toerekening rente	%	overige toevoegingen	onttrekkingen	
Algemene reserves	21.387.745	0		3.497.402	7.563.364	17.321.783
AR vrij vermogen	12.763.733	0		3.380.799	7.341.209	8.803.323
AR weerstandsvermogen	3.257.500	0			0	3.257.500
AR grondzaken	5.366.512	0		116.603	222.155	5.260.960
Rekeningresultaat***	0	0		0	0	0
Bestemmingsreserves	57.117.295	231.701		3.195.844	8.348.173	52.196.667
Begraafplaatsen	1.812.183	0		267.550	297.418	1.782.315
Decentralisaties sociaal domein	1.688.359	0		0	1.388.200	300.159
Dekking kapitaallasten	25.373.702	202.992	0,80	0	1.261.705	24.314.989
Huisvesting herindeling	3.792.345	0		0	281.417	3.510.928
Egalisatiereserve ICT	1.455.811	0		471.415	657.756	1.269.470
Legaten	85.227	4.261	5,00	0	4.261	85.227
Personeelsbeleid	1.222.009	0		250.000	599.600	872.409
Sport	2.707.339	24.448	0,80	450.795	641.120	2.541.462
Omgevingsplannen	555.245	0		50.000	183.790	421.455
Proeftuin	0	0		0	0	0
Egalisatie bedrijfsvoering	703.555	0		0	161.000	542.555
Strategische verwerving	206.776	0		280.000	172.230	314.546
Eneco gelden	12.372.387	0		0	1.658.125	10.714.262
Tijdelijke verplaatsing bibliotheek Bergambacht	170.950	0		0	162.827	8.123
COVID-19	391.881	0		0	75.000	316.881
'Overrente" oversluiten leningen	4.379.526	0		0	603.494	3.776.032
'WGA-claims"	200.000	0		100.000	0	300.000
Onderwijshuisvesting				525.164		525.164
'Gebiedsprocessen"				800.920	200.230	600.690
Totaal reserves	78.505.040	231.701	0	6.693.246	15.911.537	69.518.450

Overzicht Voorzieningen

OVERZICHT VOORZIENINGEN	2023			
	Saldo aan het begin van het jaar**	overige toevoegingen	onttrekkingen	Saldo aan het eind van het jaar**
Afkoop grafrechten	1.558.258	312.816	237.433	1.633.641
Afvalstoffenheffing	615.928	0	63.507	552.421
IBOR	14.968.326	4.503.275	5.281.937	14.189.664
Onderhoud gebouwen	2.121.547	1.380.482	2.927.428	574.601
Pensioenen wethouders	3.411.330	108.388	41.171	3.478.547
vGRP	11.599.878		542.959	11.056.919
Reparatie uitkering WW	83.902	19.000	0	102.902
Egalisatie bouwleges	500.000	280.000		780.000
Verlofsparen	880.774			880.774
Totaal voorzieningen	35.739.943	6.603.961	9.094.435	33.249.469

*Dit betreft de stand na actualisatie jaarrekening 2022 inclusief de bedragen van de projecten die doorlopen na vaststelling van de jaarrekening 2022 en gewijzigde begroting tot en met de raad van 18 april 2023.

**Dit betreft de stand per 31 december tot en met de raad van 18 april 2023 en na mutaties 1e tussentijdse rapportage 2023

***Resultaat van de jaarrekening is pas na het besluit van de resultaatbestemming een onderdeel van de reserve positie.

Bijlage 3 - Raadsinformatiebrieven

RAADSFORMATIEBRIEF

VAN HET COLLEGE VAN B&W

VOOR Gemeenteraad

CC

DATUM 18 oktober 2022

ONDERWERP Septembercirculaire 2022

Beste heer, mevrouw,

Op 21 september jl. is de septembercirculaire 2022 verschenen. Deze circulaire informeert u in hoofdzaak over de gemeentefondsuitkeringen voor 2022 en verder, gebaseerd op de miljoenennota 2023 en een eenmalige rijksbijdrage in 2026.

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de belangrijkste onderwerpen uit de septembercirculaire 2022 en de financiële gevolgen van deze circulaire voor de gemeente Krimpenerwaard.

De belangrijkste onderwerpen zijn:

- Accres ontwikkeling
- Eenmalige rijksbijdrage 2026
- Btw compensatiefonds (BCF)
- Hoeveelheidsverschillen
- Energietoeslag
- Taakmutaties, integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Gemeenten weten al sinds afgelopen voorjaar dat ze een hogere uitkering krijgen uit het gemeentefonds. Dat komt omdat het kabinet Rutte IV in de jaren tot en met 2025 meer geld uitgeeft. In vergelijking met de bedragen uit de meicirculaire krijgen gemeenten, behalve een hogere vergoeding voor inflatie, er niet veel geld bij. Alleen in 2026 stelt het kabinet eenmalig bijna € 1 miljard (voor Krimpenerwaard 2,5 miljoen) extra beschikbaar.

In de septembercirculaire zijn er extra middelen beschikbaar gekomen voor de dekking van de hogere inflatie. Het is verstandig om dit budget ook daadwerkelijk te reserveren voor de dekking van de loon- en prijsstijgingen en niet aan te wenden voor de bekostiging van nieuwe wensen. Mocht de inflatie toch lager uitvallen, dan zal dit deel van de algemene uitkering evenredig lager uitvallen.

De financiële consequenties 2022 worden zoals gebruikelijk verwerkt in de slotwijziging en de meerjarige gevolgen worden verwerkt in de 1e tussentijdse rapportage 2023.

Onderstaande tabel laat de verschillen zien van deze circulaire ten opzichte van de meicirculaire 2022 voor onze gemeente.

Totaal x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Uitkering gemeentefonds in de meerjarenbegroting*	94.917	97.961	101.789	104.933	96.110
Septembercirculaire 2022*	97.439	99.410	102.172	104.402	97.784
Toename	2.522	1.449	383	-531	1.674

*Inclusief BCF plafond en afspraken jeugdzorgbijdrage

Ten opzichte van de meicirculaire 2022 is per saldo sprake van een voordeel.

Onderstaande tabel laat een uitsplitsing zien van de belangrijkste onderdelen van de bovenstaande mutaties voor de jaren 2022-2026:

Totaal x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Accresontwikkeling*		1.083	214	-460	-790
Eenmalige rijksbijdrage financieringssysteem					2.537
BCF-plafond 2022	868	100	100	100	100
Hoeveelheidsverschillen	-210	207	26	-105	-114
Energietoeslag	1.016				
Taakmutaties, decentralisatie en integratie-uitkeringen	848	59	43	-66	-59
(A) Toename op basis van septembercirculaire 2022	2.522	1.449	383	-531	1.674
Energietoeslag	-1.016				
Taakmutaties, decentralisatie en integratie-uitkeringen	-865	-172	-141	-35	-35
(B) lastenraming	-1.881	-172	-141	-35	-35
(A-B) Toename na verwerking lasten	641	1.277	242	-566	1.639

*Accresontwikkeling tegen constante prijzen

De bovenstaande tabel is opgebouwd uit twee onderdelen. Onderdeel A is de berekening van de algemene uitkering voor de gemeente Krimpenerwaard. Onderdeel B gaat over de lasten die we als gemeente Krimpenerwaard zelf naar eigen inschatting ramen.

Ten opzichte van de meicirculaire 2022 is per saldo sprake van een voordeel. Een deel is vrij te besteden en een deel wordt ontvangen voor de compensatie van specifieke uitgaven, zoals bijvoorbeeld de energietoeslag.

Hieronder volgt een uitleg over de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de meicirculaire 2022.

Accresontwikkeling

De jaarlijkse groei (positief of negatief) van de algemene uitkering wordt uitgedrukt in een percentage. Dat wordt het accres genoemd, een Frans woord voor groei. Het accres wordt over de gemeenten verdeeld via de uitkeringsfactor. In de zomer van 2022 hebben de fondsbeheerders en VNG afgesproken het systeem van 'samen de trap op en af' te verlaten. Daarvoor in de plaats komt een splitsing tussen een nominaal en volumedeel. Dat volumedeel is vastgeklekt voor de jaren 2022-2025 naar de stand meicirculaire 2022.

Vanaf 2026 wordt geen volumedeel meer verstrekt. Het nominale deel, bestemd voor compensatie van lonen en prijzen, is ook voor 2022 vastgeklekt. Voor de jaren erna vindt telkens aanpassing plaats naar de stand meicirculaire van dat jaar zoals ook in deze circulaire.

In de septembercirculaire komt met ingang van 2023 extra geld beschikbaar voor de dekking van de hogere inflatie.

Eenmalige rijksbijdrage financieringssysteem

Het Rijk werkt met gemeenten en provincies door aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe stelt het kabinet voor gemeenten eenmalig een extra bedrag beschikbaar in 2026. Daarvan wordt een deel aan het BTW-compensatiefonds toegevoegd en het andere deel wordt beschikbaar gesteld via de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Plafond BTW compensatiefonds

Gemeenten krijgen hun betaalde btw in de meeste gevallen terug via het BTW-compensatiefonds. Dit fonds is echter gemaximeerd. Declareren gemeenten meer btw dan beschikbaar, dan wordt dit verrekend met het gemeentefonds. Als gemeenten minder declareren, wordt dit toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor 2022 is de verwachting dat de gezamenlijke gemeenten minder declareren dan dat er in het fonds beschikbaar is. Dit bedrag wordt dus toegevoegd aan het gemeentefonds.

In deze circulaire is een advies opgenomen dat de raming BCF maximaal gelijk mag zijn aan de totale uitgaveplafond 2021 (€ 700.000) Aangezien in de begroting 2023 € 600.000 structureel is opgenomen, heeft dit vanaf 2023 een voordelig effect van ca. €100.000.

Hoeveelheidsverschillen

De basisgegevens van veel maatstaven zijn geactualiseerd. Denk aan huishoudens en uitkeringsontvangers. Daarnaast zijn de OZB-maatstaven opwaarts bijgesteld.

Energietoeslag

Op 5 juli 2022 heeft het kabinet aangekondigd het richtbedrag van de eenmalige energietoeslag te verhogen van € 800 naar € 1.300. Het Kabinet heeft hiervoor een extra budget beschikbaar gesteld. De verdeling van deze aanvulling via de algemene uitkering is verwerkt in de septembercirculaire.

Taakmutaties, integratie- en decentralisatie-uitkeringen

In 2022 en de daarop volgende jaren vinden er nog verschillende stortingen en uitnames plaats uit het gemeentefonds. Een groot deel van deze mutaties is klein van omvang en wordt niet genoemd. Conform ons eigen financieel beleid van de afgelopen jaren ramen wij tegenover specifieke taakmutaties, integratie- en decentralisatie uitkeringen ook de daarbij behorende lasten. Derhalve hebben deze mutaties een budgettair neutraal effect. De middelen die we voor 2022 nog krijgen zoals de decentralisatie-uitkering omgevingswet worden overgeheveld naar 2023. De belangrijkste mutaties zijn:

- **Asiel (inburgering) (2023 € 63.000, € 137.000 en € 106.000)**
In het bestuurlijk akkoord van 26 augustus 2022 over de opvang van asielzoekers is afgesproken dat het kabinet voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars wordt het inburgeringsbudget voor de jaren 2022, 2023 en 2024 opgehoogd. Hiermee kunnen gemeenten alle inburgeraars passende ondersteuning bieden.
- **Uitvoeringskosten SVB PGB Trekkingsrechten (structureel € -70.000)**
De VNG en het ministerie van VWS zijn overeengekomen om met ingang van 2023 een structureel bedrag uit te nemen uit het gemeentefonds ten behoeve van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringbank (SVB) van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).
- **Maatschappelijke begeleiding (2022 € 119.000)**
Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen middelen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden.
- **Invoeringskosten Omgevingswet (2022 € 527.000)**
Gemeenten krijgen via de decentralisatieuitkering extra middelen voor de invoeringskosten van de Omgevingswet. Het gaat om een bijdrage aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de nieuwe wet. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht.
- **Wet kwaliteitsborging bouw (2022 € 86.000 vanaf 2023 tm 2026 € 35.000)**
De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, waarna (eventueel) de meer complexe projecten volgen. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Onder deze wet zullen de kwaliteitsborgers zorgdragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Dit betekent dat deze taken voor gemeenten komen te vervallen, al behouden zij wel het bevoegd gezag.

Tegelijkertijd krijgen gemeenten er extra wettelijke taken bij, zoals de registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Hieronder vallen onder andere bouwmeldingen, gereedmeldingen en informatieverstrekking over start en einde van bouwwerkzaamheden. In 2022 ontvangen gemeenten – voor de noodzakelijke voorbereidingen die ze nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb – middelen. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2026) voor het uitvoeren van de Wkb-taken.

- **Leerlingenvervoer Oekraïne (2022 € 52.000)**

Uit de Oekraïne komen mensen naar Nederland, waaronder veel kinderen en jongeren onder de 18 jaar. We zien dat scholen en gemeenten enorme inspanningen leveren om deze leerlingen onderwijs te bieden, waaronder in sommige gevallen ook het vervoer naar school. Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen. De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij voor dit hebben gemaakt.

Indien bij het saldo van de begroting 2023 (indien deze onverkort vastgesteld wordt) het saldo van de septembercirculaire 2022 wordt opgeteld, ziet het financiële beeld er als volgt uit:

Totaal x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo begroting	-14	797	2.743	4.415	-4.507
Mutaties septembercirculaire 2022	641	1.277	242	-566	1.639
Mutaties begroting	627	2.074	2.985	3.849	-2.868

RAADSINFORMATIEBRIEF

VAN HET COLLEGE VAN B&W

VOOR Gemeenteraad

CC

DATUM 24 januari 2023

ONDERWERP Decemercirculaire 2022

Beste heer, mevrouw,

Op 21 december jl. is de decemercirculaire 2022 verschenen. De decemercirculaire 2022 bevat een aantal bijstellingen met financiële consequenties voor de programmarekening 2022 en de meerjarenbegroting 2023.

Met deze raadsinformatiebrieven informeren wij u over de belangrijkste onderwerpen uit de decemercirculaire 2022 en de financiële gevolgen van deze circulaire voor de gemeente Krimpenerwaard.

De belangrijkste onderwerpen zijn:

- Landelijke ontwikkelingen (correctie raming WOZ-waarden)
- Energietoeslag
- Taakmutaties, integratie- en decentralisatie-uitkeringen
- Corona steunpakket

Deze circulaire bevat de definitieve verdeling van de middelen die het kabinet beschikbaar heeft gesteld aan gemeenten met als doel huishoudens met lage inkomens en de specifieke doelgroep uitwonende studenten ondersteuning te kunnen bieden via de bijzondere bijstand voor de gestegen energiekosten.

Met decentrale overheden is afgesproken dat gemeenten reële compensatie ontvangen voor de derving van inkomsten door covid-19 in 2021. Verder hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk afgesproken dat meerkosten binnen het sociaal domein (Jeugdwet en Wmo 2015) als gevolg van de coronapandemie in 2022 door het Rijk worden gecompenseerd.

Verder doet het kabinet een vooraankondiging van extra prijsbijstelling over 2022 in verband met de uitzonderlijke prijsstijgingen voor 2022. De definitieve bedragen volgen bij de Voorjaarsnota 2023 en de verdeling wordt in de meicirculaire 2023 bekend gemaakt.

Onderstaande tabel laat de verschillen zien van deze circulaire ten opzichte van de september 2022 voor onze gemeente.

Totaal x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Uitkering gemeentefonds conform RIB septembercirculaire '22	97.439	99.410	102.172	104.402	97.784
Decembercirculaire 2022*	98.920	98.916	101.619	103.850	97.224
Mutatie	1.481	-494	-553	-552	-560

*Inclusief BCF plafond en afspraken jeugdzorgbijdrage

Ten opzichte van de septembercirculaire 2022 is er sprake van een voordeel in 2022 en vanaf 2023 tot en met 2026 een nadeel.

Onderstaande tabel laat een uitsplitsing zien van de belangrijkste onderdelen van de bovenstaande mutaties voor de jaren 2022-2026:

Totaal x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Uitkeren verdeelreserve		82			
Hoeveelheidsverschillen	53	-606	-584	-584	-590
Energietoeslag	848				
Corona	53				
Taakmutaties, decentralisatie en integratie-uitkeringen	527	30	31	32	30
(A) Mutatie op basis van decembercirculaire 2022	1.481	-494	-553	-552	-560
Energietoeslag	-848				
Taakmutaties, decentralisatie en integratie-uitkeringen	-580	-30	-31	-32	-30
(B) lastenraming	-1.428	-30	-31	-32	-30
(A-B) Mutatie na verwerking lasten	53	-524	-584	-584	-590

De bovenstaande tabel is opgebouwd uit twee onderdelen. Onderdeel A is de berekening van de algemene uitkering voor de gemeente Krimpenerwaard. Onderdeel B gaat over de lasten die we als gemeente Krimpenerwaard zelf naar eigen inschatting ramen of verwerken bij de programmarekening.

Ten opzichte van de septembercirculaire 2022 is per saldo sprake van een nadeel. Hieronder volgt een uitleg over de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de septembercirculaire 2022.

Uitkeren verdeelreserve

Het gaat hier om een gedeelte van de algemene uitkering dat niet aan de gemeenten wordt uitgekeerd, maar als reservering apart wordt gehouden. De verdeelreserve dient om onverwachte effecten bij de meting van maatstaven op te vangen. Op het moment dat maatstaven definitief zijn of geen onverwachte ontwikkelingen meer kunnen doormaken wordt de verdeelreserve verrekend. Dit zorgt in deze circulaire voor een positief effect.

Hoeveelheidsverschillen

De landelijke basisgegevens van veel maatstaven zijn geactualiseerd. Denk aan huishoudens, uitkeringsontvangers. Daarnaast heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) met onjuiste gegevens voor landelijke WOZ waarden gerekend in de septembercirculaire en dat wordt gecorrigeerd in deze decembercirculaire.

Energietoeslag

Het kabinet heeft besloten om in 2023 nogmaals €1.300 uit te keren aan mensen die leven van 120% van het sociaal minimum of minder. Hiervoor ontvangen we in 2022 € 848.000, zodat we de mogelijkheid hebben om dit uit te keren.

Corona steunpakket (Continuïteit van zorg)

De VNG en het Rijk hebben afgesproken dat meerkosten binnen het sociaal domein (Jeugdwet en Wmo 2015) als gevolg van de coronapandemie in 2022 door het Rijk worden gecompenseerd.

Taakmutaties, integratie- en decentralisatie uitkeringen

In 2022 en de daarop volgende jaren vinden er nog verschillende stortingen en uitnamen plaats uit het gemeentefonds. Een groot deel van deze mutaties is klein van omvang en wordt niet genoemd. Conform ons eigen financieel beleid van de afgelopen jaren ramen wij tegenover specifieke taakmutaties, integratie- en decentralisatie uitkeringen ook de daarbij behorende lasten. Daarom hebben deze mutaties een budgettair neutraal effect. De belangrijkste mutaties zijn:

- **Bijzondere bijstand (€ 59.000)**

Naar aanleiding van de Kamerbrief Aanvullende maatregelen energierekening van 20 september jl. ontvangt Krimpenerwaard € 59.000 om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan te bieden.

- **Compensatieregeling Voogdij 18+ (€ 75.000)**

De inventarisatie van de compensatieregeling voor 2022 kon niet tijdig worden afgerond. Daarom valt het gehele budget voor 2022 vrij ten gunste van de algemene uitkering.

- **Wet goed Verhuurderschap (structureel € 40.000)**

Gemeenten krijgen meer mogelijkheden om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken. Deze afspraken worden uitgevoerd in de vorm van het wetsvoorstel Goed Verhuurderschap, dat naar verwachting in juli 2023 in werking zal treden. Voor de structurele kosten wordt een bedrag met ingang van 2023 toegevoegd.

- **Decentralisatie-uitkering inkomstenderving gemeenten 2021 (€ 109.000)**

Met decentrale overheden is afgesproken dat gemeenten reële compensatie ontvangen voor de Derving van inkomsten door covid-19 in 2021.

- **Decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïne (€ 73.000)**

De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij hiervoor hebben gemaakt, en maken. De decentralisatie-uitkering ziet toe op de periode vanaf de start van het schooljaar 2022-2023 tot aan de start van de kerstvakantie in december 2022.

- **Meerkosten Oekraïne sociaal domein (€ 106.000)**

Het kabinet heeft op 25 mei 2022 jl. besloten om gemeenten te compenseren voor de extra kosten in het jaar 2022 die zij voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo 2015 en de Jeugdwet, en de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek maken. De compensatie is vastgesteld op basis van (een raming) van daadwerkelijke aantallen opgevangen Oekraïense ontheemden.

Aanvullende prijscompensatie 2023

Het kabinet heeft in de Najaarsnota 2022 aangekondigd om bij Voorjaarsnota 2023 een extra prijsbijstelling over 2022 uit te keren gegeven de uitzonderlijke stijgingen van de prijzen sinds het uitkeren van de prijsbijstelling voor 2022 afgelopen voorjaar. Deze prijsbijstelling geldt ook voor het Gemeentefonds. De extra structurele prijsbijstelling zal worden gebaseerd op cijfers van het Centraal Planbureau (CPB), het zogenoemde Centraal Economisch Plan (CEP) 2023. Daarbij wordt gekeken naar de inflatieontwikkeling over 2022 ten opzichte van CEP 2022 (T-1). De definitieve bedragen volgen bij Voorjaarsnota en de verdeling van de middelen over gemeenten zal in meicirculaire 2023 worden opgenomen.